
Кіно
11
Кіно-дітям

# „КІНО“

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ КІНЕМАТОГРАФІЇ

Рік видання 5-й Травень, 1930 р. № 11 (83)


**КІНОВИРОБНИЧНИКУ! ЧИ ДБАЄШ ТИ ПРО ТЕ, ЩОБ НАША ЗМІНА РОСЛА ГІДНОЮ НАШОЇ ДОБИ? ЧИ ДБАЄШ ТИ ПРО ТЕ, ЩОБ ВИРВАТИ ДІТЕЙ З ЛАБЕТ БУРЖУАЗНОГО МОТЛОХУ І ДАТИ ЇМ ПОВНОЦІННИЙ І НАСИЧЕНИЙ КОМУНІСТИЧНОЮ ІДЕОЛОГІЄЮ ФИЛЬМ? КОЛИ НІ, ТО ЦИМ САМИМ ТИ РОБИШ ЗЛОЧИН ПЕРЕД МАЙБУТНІМ, ДОПОМАГАЮЧИ ВОРОЖИМ ЕЛЕМЕНТАМ ОТРУЮВАТИ НАШУ ЗМІНУ.**

## ВЕЛИКА ПРОГАЛИНА

Виховання дітей—юнаків в пляні комуністичної ідеології займає велике місце в нашому будівництві. Нарада, що відбулася при ЦККП(б)У в справі дитячого комуністичного руху, а також нарада Всесоюзна і Українська в справі народньої освіти,—приділили багато уваги системі комуністичного виховання дітей. Наша країна остільки швидко рухається вперед, що система, методи і рямки нашої роботи з дітьми, задовільні в порівнянні з перебудовою всього господарства на соціялістичний лад.

Те, що зроблено по лінії виховання дітей, по лінії дитячого масового комуністичного руху, є лише початкова форма, бо не всі засоби використані для цієї надто важливої роботи. Така могутня ділянка, як кіно, що править за масову зброю агітації й пропаганди комунізму майже зовсім невикористана, не дивлячись на неодноразові нагадування організацій, що керують дитячим рухом, на те, що є прямі директиви й рішення всесоюзної й всеукраїнської партkінонаради.

Коли врахувати активний балянс кінематографії в частині, що зроблено в справі виховання дитини на підвалинах марксистсько-ленінського світогляду, на підвалинах чіткої й виразної позиції комуністичної ідеології і коли з такою об'єктивністю підійти, то треба заявити, що майже нічого не зроблено за винятком одного або двох фільмів і то таких, про які не знає суспільство, не знають масові організації дитячого комуністичного руху радянського Союзу і зокрема України. Українську кінематографію знають з багатьох картин, але чи є в цих списках хоч один дитячий або юнацький фільм, що був би за допомогу, за певний чинник у вихованні дітей, у вихованні юнаків? Ні, таких фільмів ми не маємо. Ми не маємо таких фільмів тому, що цій справі ніхто не приділяв ніякої уваги. У нас навіть не розроблено методології цього питання з погляду марксистської педагогіки. Ні один методком не може дати цілком вичерпної думки, яким же повинен бути дитячий фільм. З погляду методичного ніхто не опрацьовував цього питання.

Це також характеризує нас з того боку, що не лише кінематографія, а й культурні організації, які закликали до розроблення методичних питань виховання дітей, не використали такої могутньої зброї, як кіно. І не випадково, що є такі принципові помилки в нашому виробництві в цій галузі. Взяти, наприклад, такі фільми як „Сам собі Робінзон“ і „Білочка“. Вони по лінії принципових педагогічних спрямовань перечать революційній пролетарській системі виховання дітей. Хіба „Білочка“ не є переказ Андерсеновських казок, шкідливість яких явно несумісна з нашою системою виховання дитини, а хіба „Сам собі Робінзон“—розвінчує робінзоновщину? Ні, він по суті переносить її на нашу радянську дійсність. Чому це трапилось? Це трапилося тому, що ми до такого надто важливого відповідального чинника, як кіно, підійшли схематично, а не озброєні методою і формою сучасної педагогіки. Отже, коли ми говорим і коли це зрозуміло абсолютно, то треба насамперед оволодіти методою, що потрібна для виготовлення дитячого фільму, без цього ми будемо робити ще більші огріхи, ніж робили досі. Ми повинні підготовити спеціяльні кадри людей для виготовлення цих фільмів, які мали б потрібний мінімум педагогічної культури, без якої навряд чи пощастить нам по справжньому розгорнути цю ділянку кінематографічної культури. Треба не кустарничати, як це було досі, і не доручати цієї справи людям, що виховувалися на Андерсеновських казках, ідеологію яких вони переносять до дитячих картин, а людям, що володіють діялектичною методою і мають задатки до виховавчої роботи. Тут випадковим пересуванням з ігрового фільму на дитячий без напруженої роботи щодо виділення певної групи людей на цю галузь нічого не вийде. Буде плутанина, безсистемна суха схема, а значить і відсутність будь якої корисности. Тут повинна бути виключна послідовність напруженої роботи, без тої своєрідної „вільности“, що її можна припустити в інших картинах.

Нижче ми друкуємо листи дітей 10—13 років про їхнє ставлення до кіна. Ніхто з такою відвертістю не висловлював своїх думок з приводу кінокартин, персонажів, напрямків, змісту тощо, як от діти в оцих листах. Ми не зустрічали ні в писаній формі, ні у виступах отаких думок з приводу наших і закордонних картин і тематикі можливо, не уявляли, який, просто кажучи, злочинний вплив робить закордонний мотлох з Фербенксами та йому подібними на психіку дітей Країни Рад, як злочинно впливає на виховання їхнє. Насправді, хіба сумісні такі речі, як вся наша система виховання дитини на засадах колективізму, праці і разом шкідницька ідеологія наскрізь буржуазних кінокартин, які, до речі, так подобаються юнаку 10—13 років? Без особливих доказів кожен скаже, що ні. Адже очевидно над цим юнаком не один рік працювала система комуністичної освіти й безперечно втілила елементи нового світогляду, але побувавши декілька разів у кіні, надивившись закордонного мотлоху, вся вперта робота радянської педагогіки зведена на нівець, од неї нічого не залишилось, бо дитина опинилась в полоні буржуазної ідеології.

Ми наводимо й інші листи тої фаланги радянських дітей, що не отруєна буржуазним мотлохом, що ознайомилась з деякими радянськими картинами дитячої тематики. Вони в один голос ставлять питання: „дайте нам живий бадьорий дитячий піонерський фільм“, „дайте нам такі фільми, що поповнювали б наші знання, що збагачували б наш розумовий рівень“. Це теж юнаки 10—13 років, але вони ще не встигли попасти в обійми Фербенксів і напевно не попадуть, коли кіновиробництво зліквідує прогалину, що сталася в галузі дитячого фільму. Цього вимагає від кінематографічної культури повна хода культурної революції, що на сьогодні стає в рівень загального росту будівництва.

2

# Ми вимагаємо!



**Вміщаючи ці листи, редакція свідомо залишила їх такими, як їх було подано, тобто з помилками, з незакінченими реченнями тощо, аби зберегти недоторканими так специфічність дитячого вислову, як і сам стиль оцих листів.**

***Редакція***

*Я нк постійний відвідувач кіна виношу свою думку Я цікавлюсь і люблю картини трюкові закордонні за участю славнозвісних акторів а дитячі не цікаві не люблю.*

*Бачив: „Акули“ „Богиню Джунглей“, „Острів погибшого корабля“. „Мулен Руж“ там приймають участь красиві артисти і артистки, що добре грають. Коли стукаються то я ледве сижу на місці так мені хочеться побитись за героя Алана, Дуглас Фербенса, Мері Пікфорд, Лія-де-Путі,—а то набрали шпани з ребят і поставили цю бузу як „Газетяри“, на яку і дивитись не хочеться. Ось Алан він трюкист і хороший артист. Я люблю закордонні картини й раджу й дітям ставити такі і ручуся що вони будуть задоволені.*

*Юний постійний відвідувач картин, майбутній кіно-актор*

*63 Тр. шк. V груп. 13 р.* ***Смирнов.***

*Підчас реконструктивної доби велику й важливу ролю повинен відіграти „великий німий“. Кіно повинно бути одним з передових організаторів пролетарських мас. І поруч з цим переводити різні кампанії. Чого на жаль у нас на сьогоднішній день немає. Але до чого ми повинні прагнути. Хіба не злочин пускати на дитячих кіно-ранках трюкові й комерційні фільми. Звичайно так. А хто у цьому винен. Звичайно ВУФКУ, від якого у повній залежности ті, хто улаштовують дитячі ранки. Тому ми ставимо категоричну вимогу ВУФКУ: побільше дитячих кіно-фільмів, де б відбивали побут, життя, роботу піонерів, дитячих будинків, вплив оточення, батьків на дітей, а не задовольнятись тими п'ятьма фільмами, що є у ВУФКУ, доречі у більшости так зроблені, що повстає питання чи бачили режисери живих піонерів, та нашу школу.*

*Делегат кіно-секції* ***Штеренгарц***

*Ми б хотіли побачити такі дитячі фільми:*

*1) з життя дітей та робітників закордону,*
*2) з життя піонерів ССРР,*
*3) з життя буржуїв до революції,*
*4) з життя куркулів на селі,*
*5) з життя селян до революції,*
*6) з життя циркових акторів,*
*7) пригоди мавп та тварин,*
*8) з життя китайської революції.*

*Піонер-загін Спартак*

***Голубович Ася, Горячка Шура, Кравченко Леся***

*Хоча у нас піонер-робота поліпшилась але ж на зустріч цій роботі кіно-організації не йдуть. Для того, щоб виховати у Ленінському дусі піонерів та жовтенят потрібно часто водити їх до кіна, де б вони побачили фільми про життя дітей у капіталістичних країнах, культурфільм, цікаві фільми з життя дітей Союзу. Потрібно випустити такі фільми, щоб діти побачили, як треба святкувати революційні свята бо деякі загони святкують не так як потрібно. Потрібно побільше веселих комедій, що давалиб здорову зарядку дітям. Тепер звертають велику увагу на кіно для дорослих, молоді, а для дітей лише пишуть хороші статі та обіцяють. Ми піонери та жовтенята вимагаємо ВУФКУ щоб виконало свої обіцянки щодо дитячих фільмів.*

*Піонер-загін. Ж. С. ватажок жовтенят* ***Бойченко.***



*Я пропоную випустити таку картину як наприклад:*

*1) як піонер повинен працювати в піонерській роботі*
*2) пригоди піонера,*
*3) життя піонера,*
*4) наша школа,*
*5) життя піонерів в буржуазних країнах.*

***Яша Эрлик*** *12. р. дит. буд. № 50.*

*Кіно-правлінню треба добре працювати над створенням нових дитячих фільмів. Ті фільми дитячи, що їх до цього часу зроблено більшости дітей не задовольняють. Надумані, одноманітні а це погано тому що діти ще більш ходять дивитися фільми для дорослих. Було б добре коли б дитячи фільми показували життя піонерів, школярів, участь їх у соцзмагані, в зборі брухту і взагалі чим живуть ребята, що їх цикавить, щоб фільми допомагали ребятам працювати, вчитись. Ще дуже потрібні що показали б роботу братських піонерів закордону. А тому ми піонери вимагаємо побільш дитячих фільмів та зменшення ціни за прокат їх.*

*Піонер загону Тельсітка ім. Буденого*

*делегат кіно-секції Борис* ***Рабинович***

*Як відомо справа з дитячими фільмами дуже погана, через недбайливість кіно-організацій. ВУФКУ повинно більше уваги приділяти до виробництва дитячих фільмів до постачання ними дитячи кіна що можуть багато принести користи у виховані дітей. А ВУФКУ краще ставиться до комерційного кіна ніж до дитячого. Фільми для дорослих не тільки не корисні а навіть дуже шкідливо впливають на дітей, бо героями наших фільмів повинні бути не ріжні Монті Бенкси та Гарі Лойди а наші піонери, комсомольці комунари. Повинні бути дитячі комедії, драми, хроніка, на ріжні теми нашого соціялістичного життя. Цього вимагає піднесення культурного рівня дітей, ті завдання що на них покладено у майбутньому. Дайош новий дитячий фільм—таке гасло повинно засвоїти собі ВУФКУ щоб ми найскоріше перетворили його в дійсність.*

*Делегат кіно-секції, 15 років.* ***Кастелян***

*Мені подобалось багато кіно але особливо мені подобались два кіно „Кеніг Смарк“ і „Людина в огні“ Вони мені подобались тому що це побутові картини.*

*В них описуються життя людей.*

*„Кеніг Смарк“.*

*Один княз жив дуже багато у нього було два сина. Він завжди чекав на гостей. Один раз до нього приїхав його родич зі своєї вчителькою Авророй. Аврора була молода й красива. І вот князь сказал своєму Кенінгу Смарку що коли він вмре то за-лишить Кенінгу Смарку все своє добро*

*Кінця я не пам'ятаю.*

*Ія люблю картини такого рода. Бажала б я бачити ще багато таких картин.* ***Ф. Гехт*** *11 років.*

*Коли наприклад піонери смотрят кіно про любов так це некорисно. Тому що ця картина для дорослих. А по друге тому що там роблять некрасиві штукі і там роздягаються і цілуються. Я пропоную кіно-фабрики побільше цікавих дитячих фільмів.*

*12 р. піонер Ю. П. ім. Спартака* ***Фастовський.***

# Нашу увагу — дітям!

*Треба нарешті серйозно поставитись до дитячого фільму. Треба вирвати з обіймів закордонної кінохалтури наших дітей, давши їм натомість хорошу радянську дитячу картину. Час вже подбати й за профілактичні засоби що до засмічування дитячої психіки різним закордонним мотлохом, видавши закон про заборону дітям одвідувати комерційний екран.*



## Кулінич

(ВУАН — Катедра педології)

Дитяче кіно на сьогодні немає жодного фільму, що цілком відповідав би ідеологічному та виховавчо - педагогічному бокові.

З наших радянських фільмів, які можна показувати дітям, є лише один: „Полтиник", який має багато дуже хороших моментів. Зовсім невдало зроблено з розрахунком на дитячого глядача „Сам собі Робінзон„. Спроба автора розвінчати Робінзонаду невдалася.

Ліквідувати кризу на фронті дитячого кіна можна. З багатьох перепон, що стоять на перешкоді до ліквідації цієї кризи — одна з найголовніших це неналагоджені стосунки між Центральною управою ВУФКУ та науковими робітниками - педагогами.

Кілька разів катедра педології через своїх співробітників пропонувала свої послуги ВУФКУ, але відповіді на це не одержала.

Готування фільмів для шкільного віку відмінніше від фільмів, що їх готують для дошкільників. Для дітей шкільного віку можна подавати фільми з більшим метражем, ніж для дітей дошкільного віку. Є окремі думки, щоб зовсім заборонити дошкільникам відвідувати кіно, через те, що проглядання фільму надто впливає на зір та нервову систему дитини.

Закордоном, майже, скрізь дітей до 8 років зовсім не пускають до кіна. З 8 до 16 років пускають, але для їх демонструють фільми спеціяльно призначені.

## Лаптев

(Робітник Червоно-прапорного заводу)

Фільмів, що були б пристосовані для дітей і відогравали б тверду виховавчу ролю, немає. Нам потрібні фільми, що виховували б дітей, що вчили б їх бути нашою майбутньою зміною. Дітей треба з малих років привчати до праці, а для цього треба робити фільми, що висвітлювали б наш завод та працю робітників.

## Авдієв

(Інспектор дошкільного відділу Окрнаросвіти)

Дитячих фільмів нема. Ходять діти з дорослими до кіна, проглядають неможливі пригоди, жахливі любовні трагедії й цим цілком деморалізують себе. В останній час серед дітей, дякуючи поганому доглядові за ними, дякуючи тому, що нема спеціяльного добору фільмів для них, збільшився відсоток злочинности, відсоток нетактовних поведінок.

Треба категорично заборонити дітям з 8 до 16 років відвідувати кіно разом з дорослими. Для цих дітей треба влаштувати спеціяльні сеанси, в спеціяльному приміщенні, яке обслуговувалося б педагогами.

Зараз в звязку з такою фільмовою кризою, треба як найкраще налагодити стосунки між науковими педробітниками, що допоможуть стати виробництву дитячого фільму на правильний шлях.

## Аронова

(Робітниця фабрики взуття)

Виховати здорове покоління з фізичного й морального боку — допоможе кіно. Діти мусять бачити на екранах всі процеси виробництва. Їм заздалегідь треба прищеплювати трудові навики, а це найкраще робити за допомогою кіна. Зараз—страшенна криза дитячого кіна. Зовсім майже немає фільмів для дітей. Єдиний фільм — це „Полтиник", який можна дивитись.

## Смирнова

(Інспектор дітсадків м. Києва)

Фільмів дошкільно-виховавчих немає. Обмежитись єдиним дитячим фільмом „Полтиник" ніяк не можна. Нам приходилось проглядати й підбирати фільми, але з усієї макулатури годі було щось вибрати. Зараз ми майже не водимо дітей до кіна, бо майже вся кінопродукція, яку розраховано на дитину, є шкідлива. Іноколи ми водимо дітей до тетару культурфільму, де діти мають змогу бачити хоч і важкі для сприймання, але хоч до деякої міри фільми виховавчого значіння.

## Фазін

(Робітник „Червоного Плугатаря)

Маємо багато засобів, як фізично виховати здорову дитину. Педагогічний засіб лише один, який буде тим кращий, коли йому допомагатиме кіно. Коли картини будуть замість вчителя розповідати, дітям про різні події у нас та закордоном, то діти дуже й дуже гарно сприйматимуть це. Треба скоріше запровадити в життя розмовне кіно.

## Дударенко

(Відповідальний секретар Методбюра Наросвіти)

Про кадри ВУФКУ не дбає. В галузі виробу дитячого фільму працюють люди не знайомі з школою, з життям дітей, не знайомі з педагогічним процесом.

Виробляючи фільми, треба дотримуватись певної пропорції між учбовими, науковими та художніми. Треба обов'язково фільми учбові та наукові погожувати з учбовими плянами шкіл.

Учбові фільми на такі дисципліни, як математика, фізика тощо, допоможуть вчителеві набагато краще прищепити дитині знання з тієї чи другої дисципліни, а дитині краще засвоїти.

Треба з рештою тим людям, що працюють над написами, ліквідувати свою абсолютну неписьменність, бо більшість фільмів, що йдуть на дитячий екран мають неграмотні написи, а це спантеличує дітей, які в школі від учителя мають одне пояснення як писати те чи чи друге слово, а на екрані маємо якесь „своєрідно — неписьменне".

## Ляров

(Завдитбудом)

Збільшується відсоток злочинности серед дітей, збільшується відсоток трагічних випадків, що виникають здебільшого в наслідок бажання зробити той чи той трюк, що його бачила на екрані дитина.

Я пропоную заборонити дітям до 8 років вхід до кіна. Дітям з 8 до 16, дозволити відвідування фільмів спеціяльно для них підібраних.

## Лапій

(Редактор „Піонера" та журн. „Більшечевинята")

Дитячих фільмів страшенно мало. Серед них найкращий "Полтиник", трохи слабіший — „Івась та Месник", середній „Шкідник" — хоча соціяльне лице „Шкідника" і не цілком окреслено. Найшкідливішим фільмом з життя дітей — це є фільм „Сам собі Робінзон".

Нам доводилось проглядати два мультіплікаційних фільми, що їх розраховано на дітей дошкільного віку. Ці фільми зроблено в фантастичному оточенні, а через це для дітей вони не підходять. Мультиплікат можна подавати для дітей дошкільного віку, але треба, щоб він обов'язково мав реальне оформлення. Управа ВУФКУ зовсім нічого не зробила в справі притягнення громадськости до праці над дитячими фільмами, до обговорення сценаріїв тощо. Спеціяльні кадри сценаристів, що писали б виключно дитячі сценарії, можна виховати лише з педагогів, вожатих та комсомольського молодняка, що працює в дитячій пресі. Треба, щоб ВУФКУ завело в практику читання сценаріїв в дитячих авдиторіях.

## Савельєва

(Робітниця Ленкузні)

Фільми, що потрібні для дітей є, але це одиниці, що задовольнити дитячого глядача не можуть. Діти в більшості люблять фільми комедійного характеру й через це не дивно, що найбільшим успіхом користується закордонний комедійний фільм для дітей „Бебі Педжі". З наших радянських виробів одною з найкращих є „Полтиник" за зразком якого треба подавати всі фільми. Він зрозумілий для дітей і легко ними сприймається.

## Межова

(Голова Окрбюра ЮП)

Кінематографія своєю продукцією цілком не задовольняє попиту дитячого глядача ані з художнього, ані з ідеологічного боку. Безконтрольність що панує навколо організації дитячого глядача, — доводить до того, що на сьогодні злочинність дітей робітників що живуть на околицях зросла на 58%

Це саме ми спостерігаємо й на селі, яке в більшості зовсім не має кіноустав. Треба відірвати дітей від прогляду авантурницьких фільмів, або зовсім заборонити відвідування кіна з дорослими.

Не все гаразд з художніми радами, що здебільшого складаються з людей, які ні-



*На наших фотах кадри з дитячого фільму ВУФКУ—„Безгутні“.*

оточенням. Їм цінувати дитячий фільм та сценарій аж ніяк довірити не можна. Тому наспів час реконструювати художню раду й покликати до цієї справи педагогів, вожатих тощо.

Вже час подбати, аби було відкрито будинок дитячої культури, в якому діти змогли б бачити фільми, які мають виключно виховавче значіння.

## Мирська

(Вожата дитячого містечка)

Замість дитячих фільмів, що допомогли б нам виховувати дітей, Крайвідділ ВУФКУ дає такі речі, які зовсім не підходять для дітей „(Чікаго“ „До міста входити не можна“). Деякі фільми, розраховані на дітей, зовсім не задовольняють їх через те, що вони в своїй більшості страшенно нудні.

## Якименко

(Вожата Ленмістечка)

Діти люблять трюкові фільми з домішкою фантастики. Це погано. Наше кіновиробництво до цього часу не створило пристойного фільму, який правильно подавав би побут дітей. Не люблять діти аґітаційних фільмів. Діти вимагають, щоб їм дали фільми про їхнє справжнє дитяче життя.

Дуже люблять діти проглядати кінотиждень, який є найкращою газетою — інформацією про наше соціялістичне будівництво.

## Сабуцький

(Голова дитячо-шкільної секції ТДРФК)

Фільмів для дитячого глядача немає. Меншість фільмів, які зроблено для дітей, мають навіть, ідеологічно невитриману лінію.

Обвинувачую так само, як обвинувачує вся громадськість ВУФКУ, в його пасивності, в його нехотінні притягти педагогів та літераторів, обізнанних з педагогічною ділянкою, до праці над дитячими сценаріями.

Треба ліквідувати цей прорив, треба оголосити конкурс на кращий дитячий сценарій, склавши жюрі з кваліфікованих педагогів і лише тоді хоч трохи ми вийдемо з тих суточок, в яких стоїть на сьогодні справа з дитячим фільмом.

Опрацьовуючи художньо - ігрові фільми, не треба забувати й за культурфільм дитячого виховання.

Дитячо-шкільна секція, що складається з педагогів, — обговорила на недавніх засіданнях такі теми, що їх треба поставити для дітей: „Життя в воді“, „Вугіль“, „Торф“, „Друзі та вороги хліборобства“, „Як роблять чоботи“, „Ліс та його користь“, „Боротьба за існування“, „Шкло“, „Утильсировина“, „Зерно-хліб“, „Місто й село“, „Дніпро“, „Цегла“.

Ці фільми, коли їх буде зроблено, відограють величезну ролю, ролю чинників, що допоможуть нам, педагогам, виховувати дітей.

## Скрипниченко

(Зав. центральним дитячим кіном)

Для того, щоб можна було ув'язати дитячий репертуар з навчальним пляном школи, громадсько-політичними кампаніями та святами, треба прокатвідділу ВУФКУ утворити дитячу паралелю. Дитяче кіно від першого етапу своєї роботи демонстрації фільму з поясненням, — мусить перетворитись на осередок позашкільної роботи з низкою гуртків (кіногурток, муз-гурток, фото).

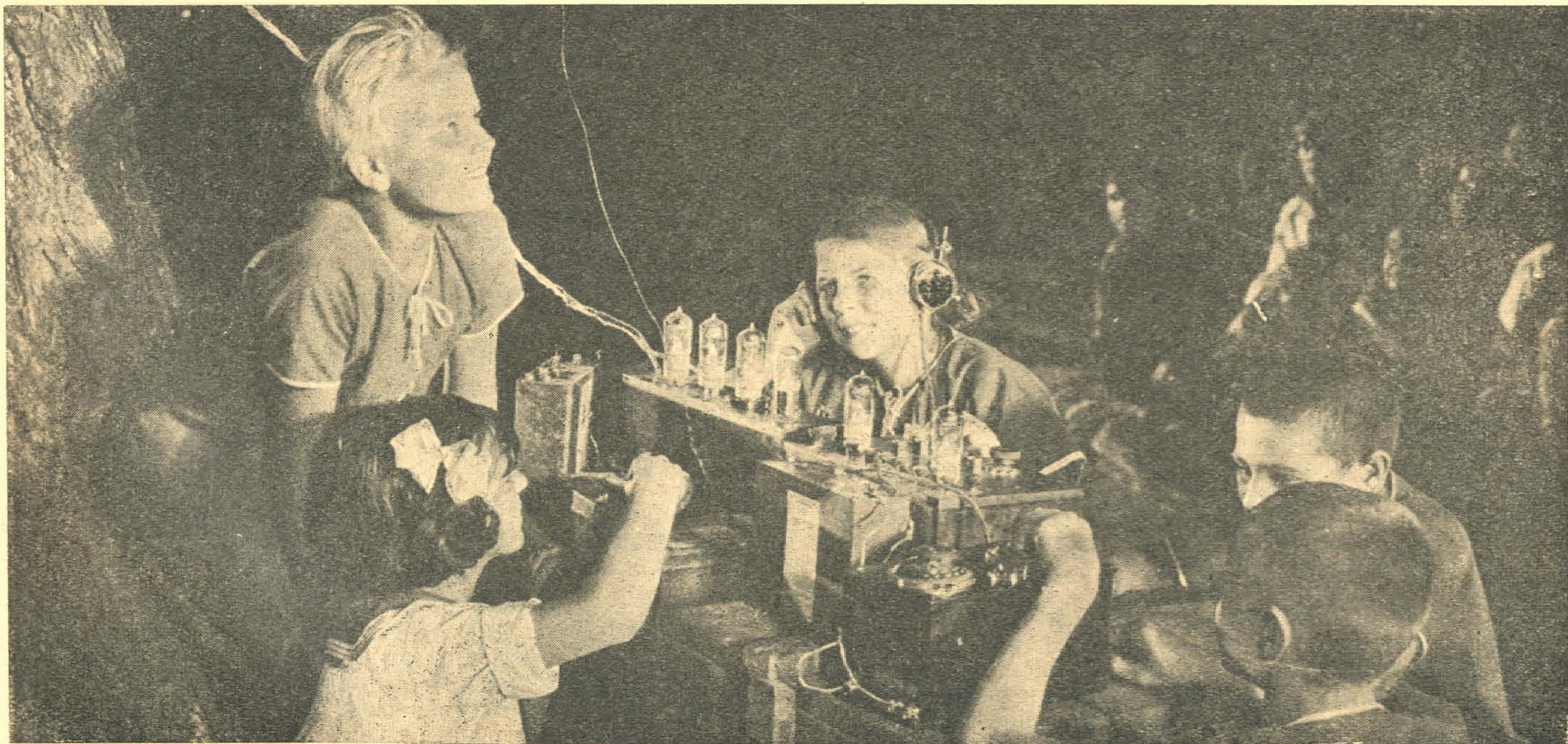
В зв'язку з загальним загостренням ідеологічної боротьби навколо виховання дитини (вплив міщанського оточення), треба конче зосередити увагу на дитячому кіні, притягнувши до цієї справи піонерробітників, педагогів та батьків, переводячи доповіді по підприємствах про вагу дитячого кіна.

З метою поліпшення цієї надзвичайно важливої справи, треба загострити громадську увагу шляхом обміну думок в дитячій пресі та пресі для дорослих. Треба, щоб режисери, що працюють над дитячими фільмами, мали постійний зв'язок з дитячими самоврядуваннями.

Справа поліпшення постачання фільмами та зменшення прокатних цін на них — справа дуже важлива, від скоршого розв'язання якої залежить нормальна робота та поширення дитячих кін.

Обов'язково треба видати закон про заборону відвідувати дітьми комерційного кіна.

Для того, щоб центральне кіно відогравало ролю інструктивного чинника і було за інформатора кін периферії в питаннях організаційних та методичних та інформувало дитячі екрани міста й села,— треба подбати про постійне приміщення й налагодити справу з бюджетом.






**Культурфільм це та зброя, що допоможе нам виковувати з дітей свідомих бійців за майбутнє, культурфільм це той чинник, що за його допомогою діти наблизяться до опанування різних ділянок знання й культури. Шкільний фільм і культурфільм прийдуть і мусять прийти на зміну Гаріпілевщині й детективові на дитячих екранах.**

Ділянка дитячого кіна — найзанедбаніша серед усіх інших. Уже давно відомо, що так звані „дитячі“ ігрові фільми всіх радянських кіноорганізацій завжди невдалі, бездарні, ба навіть безглузді. Маючи цілком неправдиву уяву про нашу зміну, режисери розмовляють з нею через екран мовою старих інститутокгувернанток і тим викликають здебільшого серед дітей огиду й обурення до своєї продукції.

Невеличка кількість дитячих листів, що лежать перед нами, проречисто говорить про цілком певні й виразні спрямовання, вимоги організованого дитинства нашого. Правда, що є серед них і поодинокі прихильники Фербенкса, і „Кеніг-Смарка“, але то, безперечно, невинні жертви нашої інертности й консерватизму в справах прокату й організації дитячого кіна. Решта дітей добре знають, чого їм потрібно і їхні жадання й вимоги на диво одностайні.

Ми не торкатимемося тут питання ігрового дитячого фільму, хоч у згаданих листах керівники ігрового кіна знайдуть для себе дещо цікавого й корисного. Ми торкнемося культурфільму, тієї частини кіно-продукції, що не тільки вражає, а навчає й виховує, — культурфільму.

Ця справа в українській кінематографії розгортається ніби не погано, бодай з боку кількісного. За півтора роки роботи з культурфільмом ВУФКУ випустило на екран близько сотні назов культурфільмів з різних галузів, а крім того має чимало таких фільмів і інших радянських кіноорганізацій.

Здається нам, що саме ця частина української кінопродукції більше може стати в пригоді дітям і більше їх задоволити, а ніж ті старі заялозені й подерті фільми, що ними часто-густо примушений іще живитися на сьогодні масовий дитячий глядач. Бо культурфільм у масі своїй — і виробничий, і краєзнавчий, і на соціяльно-культурні теми, — не вимагає того розподілу на фільми для дорослих і дітей, що його треба застосовувати до художнього фільму, бо культурфільм говорить здебільшого цілком зрозуміло простою мовою, бо в культурфільмі не „роздягаються й цілуються“, що, як невід'ємна ознака художнього фільму, природньо обурило дванадцятирічного піонера т. Фастовського. Нарешті, культурфільм найшвидше й найкраще відповість на категоричну вимогу подати „теми нашого соціялістичного життя“, що її разом з делегатом т. Кастеляном тільки в інших виразах висловлюють більшість наших кореспондентів.

Ніби все гаразд, ніби нічого бити на сполох. Є попит на певну кінопродукцію, є й потрібна продукція. Але цілком правдиво скаржиться, т. Бойченко, що „для дітей лише пишуть хороші статті та обіцяють“. Бо з рештою серед заходів, щоб дати дітям потрібні фільми, ніхто, досі серйозно й практично не поставив питання, як просунути культуфільм до дитячого глядача, забезпечити масове організоване відвідування, як той фільм дітям найкраще подати.

Отож треба цю справу поставити. А заразом іще цього року кінофабрикам треба виконати інше рішуче замовлення дітей: дати на екрані роботу зразкових піонерських організацій в усіх її проявах, на різних ділянках, тільки не в пляні славнозвісних „Газетярів“, до речи, правдиво суворо засуджених, а в пляні неігрового документального фільму, що був би за приклад для наших піонер-організацій. Цю вимогу не важко й виконати і це треба зробити, щоб з цього перейти від хиби „статтів та обіцянок“ до живої справи до виконання невідкладних обов'язків.

Промайнуло в одному з листів іще одна дуже резонна вимога — дати навчальний фільм. Наша п'ятилітка передбачає кінофікацію, навчання в школах. Фабрики й досі робили спроби випускати навчальні фільми, але ті спроби нечисленні й випадкові. Дальші виробничі й тематичні пляни українського кіна мусять передбачати шкільний фільм, як невід'ємнішу й повноправну частину кінопродукції.



Щоб закінчити замітку без „обіцянок“, повторюємо: культурфільм покаже дітям і патос нашого соціялістичного будівництва, і різні місцевості Радянського Союзу, збудить в їхніх молодих головах чимало важливих проблем нашої сучасности, що в них вони прагнуть взяти живу активну участь.

*О. Б.*

# НЕРОЗВ'ЯЗАНА ПРОБЛЕМА



Нагальна потреба в дитячому фільмі, поставила перед українською радянською кінематографією завдання розвинути інтенсивну діяльність на цій найслабішій дільниці кіновиробничого фронту. Але ж діяльність ця з перших же кроків уперлась у сценарну кризу, зв'язану з відсутністю виразного й певного критерія внутрішнього змісту дитячих картин з педагогічного погляду. Ціла низка питань, що торкаються дитячої психіки й дитячого сприймання того, що вони бачуть, перебувають в стадії вивчення в Інституті Педагогії на основі точних і довгих спостережень експериментального характеру і до моменту підсумку цих спостережень дитячий сценарист мусить бути в залежності від суб'єктивного підходу до оцінки його сценарія. Немає певних, досвідом доведених ситуацій і суб'єктивізм у критиці сценаріїв, що звідси виходить, зрозуміло, призводить до їх повної відсутности. Виходом з такого становища може бути створення при Управі або на фабриці ВУФКУ особливої мішаної комісії з представників педагогічних кіл, відповідних громадських організацій, сценаристів та режисерів. Низку питань, як наприклад ідеологія, символіка, елементи фантастики, монтаж, темп тощо,—така комісія повинна розг янути, визначити межі дозволеного й забороненого, намітивши, таким чином, хоч би орієнтовно, той шлях що ним мав би йти розвиток дитячих фільмів. Матеріяли цієї комісії, підтверджені з боку художньої ради, можуть бути на перший час достатнім керівним матеріялом як для сценаристів і режисерів, так і робітників у галузі критики.

Переходячи до обговорення тих принципів, що на їх основі може розгортатись дитячий фільм, слід уперш у чергу висунути положення: „Кожному віку свій матеріял і свої методи подачи цього матеріялу". Виходячи з такого положення, всі картини можна розбити на три групи: перша для дітей віком до 10 років, друга—для дітей віком від 10 до 14 років і третя група для дітей віком понад 14 років.

Внутрішній зміст фільму першої групи мусить бути нескладний; він не повинен виходити за межі дитячого розуміння і дія його мусить розгортатись навколо речей і явищ, що безпосередньо оточують дитину, приступних для неї і зрозумілих. Казковість сюжетів та елементи фантастики як такі, повинні в міру можливости відкидатись, але їх можна використати, коли за допомогою їх пояснюються дітям явища реального порядку, якщо явища ці в своїй голій, сухій, реальній формі не можуть дійти до свідомости дитини, що не вміє ще ні асоціювати поняттів, ні засвоювати їхню абстрактність.

Всі картини мусять бути насичені моментами виховавчого значіння, що відповідали б нашій добі. Темп картини—повільний, монтаж нескладний, розрахований на повільне сприймання ще не досить міцної дитячої психіки.

Друга група картин розрахована на дітей того віку, якому переважно питома пристрасна прихільність до американського детективу, Гарі Піля, Дугласа та інш. Дітям потрібні герої для здорових наслідувань, отже треба дати їм таких, але не в особі Гарі Піля, Дугласа тощо—треба дати їм героїв наших, радянських, з усіма яскравими ознаками любови до волі справедливости, клясовости і незвичайних духовних сил. Якась мандрівка хлопчика до пtвнічного бігуна з аваріями та пригодами, дасть дітям у справі емоціональних нагромаджень значно більше, ніж картина на теми наших буднів. Крім самої фабули, що зміцнює силу духа молодого глядача, така картина знайомить його з географією та етнографією, вона запалює в ньому творчі поривання і здібна викликати інтерес до науки, природи, оточення та інш., вона дає йому ту енергію, що її розрядка в умовах нашого життя може перетворитися на творчу силу і може бути прикладена в тому напрямкові, який дітям підскаже школа, оточення тощо.

Третій групі картин, так званому молодняцькому фільмові,— треба дати найбільше простору щодо вибору тем, аби лише ці теми точилися навколо наростання нового життя. Новий побут, завдання п'ятирічки, індустрія, колективізація, комсомол, завдання культурного розвитку молоді, проблема статевих взаємин, історично-революційні моменти,—все це може бути широко використане, аби відчувалося в них здорове життя зміни, аби картини ці, викриваючи болячки сьогоднішнього дня, кликали молодь до нового життя, насиченого сонцем і радістю праці.

*П. Я. Злочевський*



*На фотах — кадри з фільму „Весна"*

# КІНО МОЛОДОГО ГЛЯДАЧА



Посилений соціялістичний наступ доби реконструкції викликав шалений опір з боку експлуататорських елементів, що, борячись проти нас, намагаються потягти за собою дрібно-буржуазні прошарки, обивательські елементи, звідки йдуть чужі нам ідеологічні впливи на дітей.

Цей вплив значно руйнує ту виховну зарядку, навички, що їх дає дитині школа, піонер-загін, дитячий клюб.

Тому справа політичного й художньо-педагогічного виховання дитинства, розвитку у дитини мислення й емоцій спрямованих до єдиної мети—виковування з сучасного дитинства свідомих і бадьорих будівників комуністичного суспільства, активних співучасників соціялістичного будівництва, проповідників комуністичних ідей, набирає виключної політичної ваги, як мети, що стоїть перед осередками позашкільної роботи Соцвиху. Серед них дитячому кіну належить одна з найчільніших ролів.

Якими ж засобами впливу володіє дитяче кіно, щоб виконати ці завдання?

Поперше—це дитячий фільм. Але ця найголовніша частина роботи дитячих кін, як це зокрема показує приклад Київського кіна молодого глядача, майже зовсім незадовільна.

Повторювати загально відомий факт мало не цілковитого браку дитячих фільмів та говорити про переважно низьку якість їх, не доводиться. Проте, роботу всетаки було почато, почато в жахливих умовах, бо не було одного—репертуару, що на нього можна було б розрахувати на початку роботи.

Тому й розраховували тільки на наявну кількість дитячих фільмів, а головним чином на культурфільми та ігрові фільми для дорослих, що їх можна було використати для дитячої авдиторії.

Перспектива, особливо зважаючи на відсутність закону про заборону відвідування дітьми комерційного кіна, не блискуча, але в кожному разі цілком реальна, щоб частково задовольнити тяжіння дітей до кіна.

Дитяче кіно, як осередок позашкільної роботи, складало програму за принципом віку, громадсько політичних кампаній, пов'язуючи по змозі його з навчальним пляном школи.

І тут треба зі всією категоричністю сказати, що кіноорганізація надто офіційно й формально поставлась до нового й надокучливого клієнта. Не раз доводилось чувати ще на початку роботи: „Що ви далі робитимете?. Адже фільмів нема, а фільмів для дорослих (ті, що придатні для дітей) ми вам не дамо".



Комерційна політика прокатного відділу щодо вимог дитячих кін була послідовна й непохитна.

Дитяче кіно мало можливості демонструвати дитячі й фільми для дорослих лише тоді, коли вони (за винятком небагатьох випадків) були продемонстровані не тільки на комерційних екранах, але іноді й по клюбах, а це значить, що переважна частина дітей вже ці фільми бачила.

За такої системи роботи прокатного відділу дитяче кіно ніколи не могло демонструвати в себе нові фільми, принаймні, третім екраном, що значно підривало авторитет його перед дітьми, штовхало їх в обійми комерційного кіна, де можна побачити нове й цікаве. А найголовніша хиба від принципу „бери, що дають", була в тому, що скласти програму за принципом віку, громадсько-політичних кампаній та свят, ув'язати його з навчальним пляном школи було надто важко, а іноді й просто неможливо.

Це спричинялось до незадоволення з боку дітей, педагогів.

Як характерне, показове цілковите небажання усвідомити політичне значіння роботи дитячого кіна прокатним відділом, є такий факт: на початку роботи дитяче кіно платило за прокат фільмів за коефіцієнтом 0,5, за півроку йому було збільшено до 1-го коефіцієнта, а на другий рік до $1^1/_2$ коефіцієнта. Це значить—фільм коштує від 20 крб. до 40 крб. І це не зважаючи на культурне завдання кіна, на максимальне зниження ціни квитка, на великий %—безкоштовних квитків для дітей дитячих будинків, що дитяче кіно установа дефіцитна й нарешті на постанови Всеукраїнського й Всесоюзного піонерських зльотів, Всеукраїнську нараду робітників дитячих кін, де рішуче говориться про поліпшення умов постачання фільмами та зниження платні за прокат.

Але, що ці постанови для культуртрегерів з прокатного відділу, коли знайдена буква „закону".

Отже розв'язання питання прокату фільмів є питання життя й смерти дитячого кіна, яке треба найшвидше розв'язати згідно з відповідними ухвалами.

За тяжких обставин, браку бюджету, приміщення, репертуару, робітників, в атмосфері громадської байдужости починало роботу й розвивалось дитяче кіно. Були моменти, коли здавалось, все є запорукою того, що єдина організація, яка переводила кінороботу серед дітей мусить закритись.

У значній мірі своїм існуванням дитяче кіно зобов'язане дитячому активу, що згуртувався навколо кіна з представників піонерзагонів, шкіл, дитячих будинків.

Переведено досі значну роботу, не зважаючи на окремі хиби й недоліки роботи, але в порівнянні з тим, що можна зробити і треба зробити у справі використання кіна для виховування нової людини робота ця дуже й дуже замала. Підтримка громадськости, чуле й свідоме ставлення кіноорганізації до кінопотреб тих, кому належить завершити справу батьків, буде запорукою того, що дитяче кіно практично використає всі можливості, що закладені в самій ідеї його.

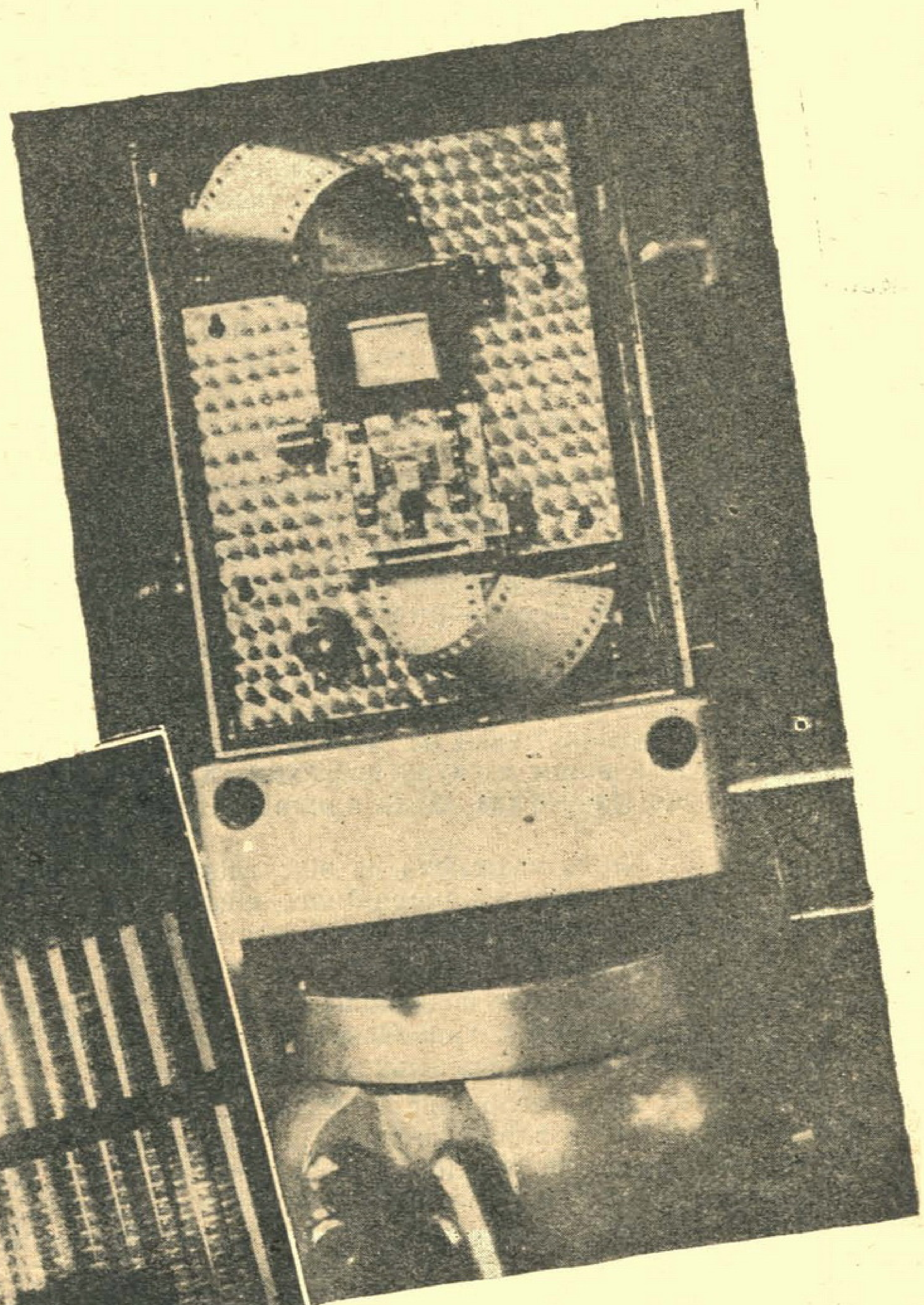
*Л. Скрипниченко*

# ВІД ФАБРИКИ

Перше ніж пропустити крізь себе промінь проєкційного апарату й кинути відбиток на екран, в організованому порядкові примусивши глядача переживати, сміятися або плакати,—кіно-плівка сама мусить немало пережити під час процесу виявлювання в лябораторії і постраждати від ножиц‹ монтажора.

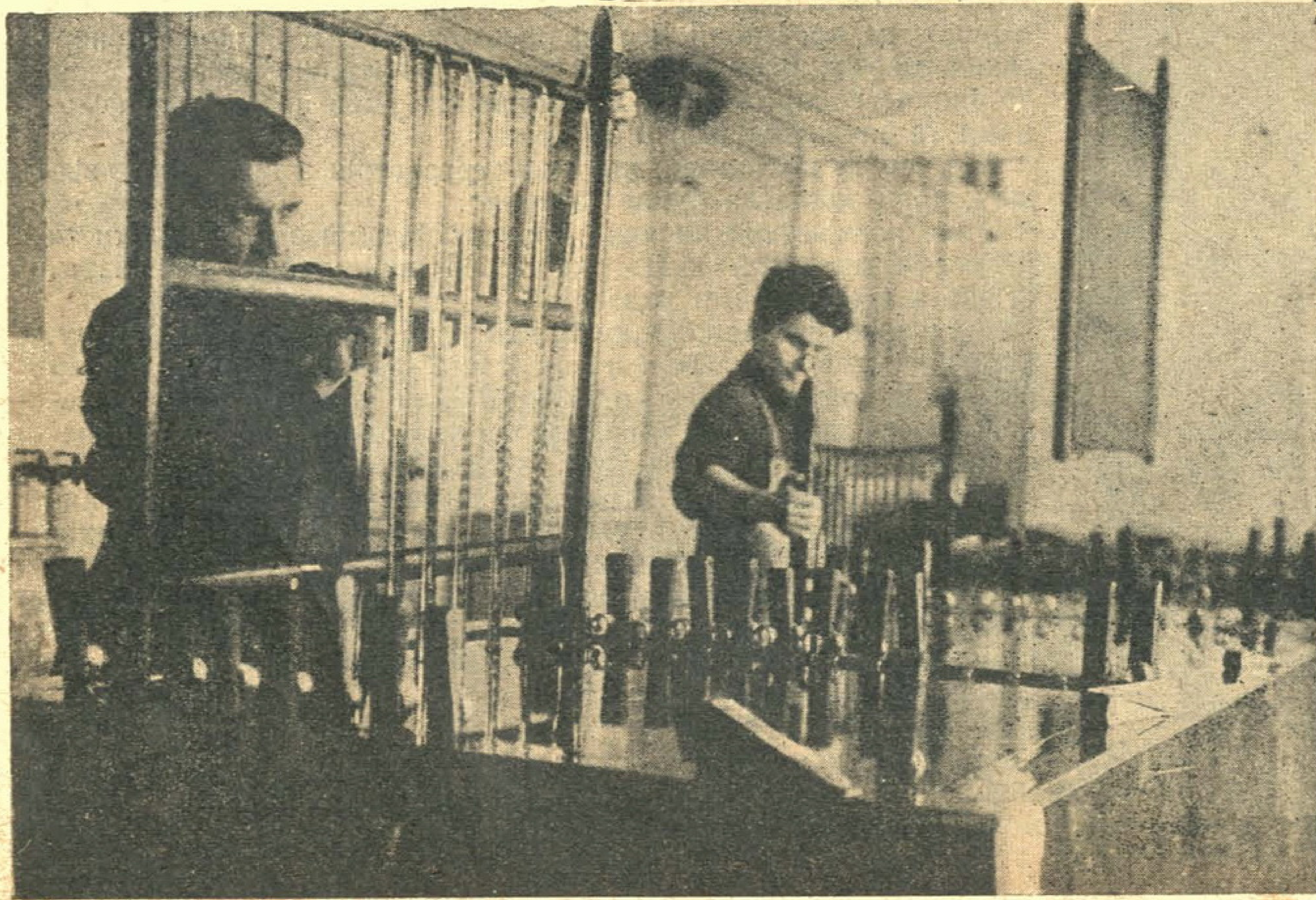
В сухому зовсім темному приміщенні фабрики кіно-плівки після перевірки від контролерів якости емульсії та пробивки перфорації при світлі рубінових ламп, що ледве мигтять, вона у змотаному вигляді загортається в білий пергаментно-парафіновий папір. За цим білим йде червоний пергаментний, за червоним грубий чорний, потім все це вкладається в круглу бляшану скриньку. Щільно зачиняється покришка, а кожна найменша щілинка для обережности кілька разів обмотується й заклеюється чорною ізоляційною биндою. Бо—горе плівці, коли хоч на одну мить туди зазирне світло. На покришку наліплюється сиґнатурка про чутливість емульсії та її номер, потім все це вкладається в м'яку тиктову коробку і плівка вже готова.

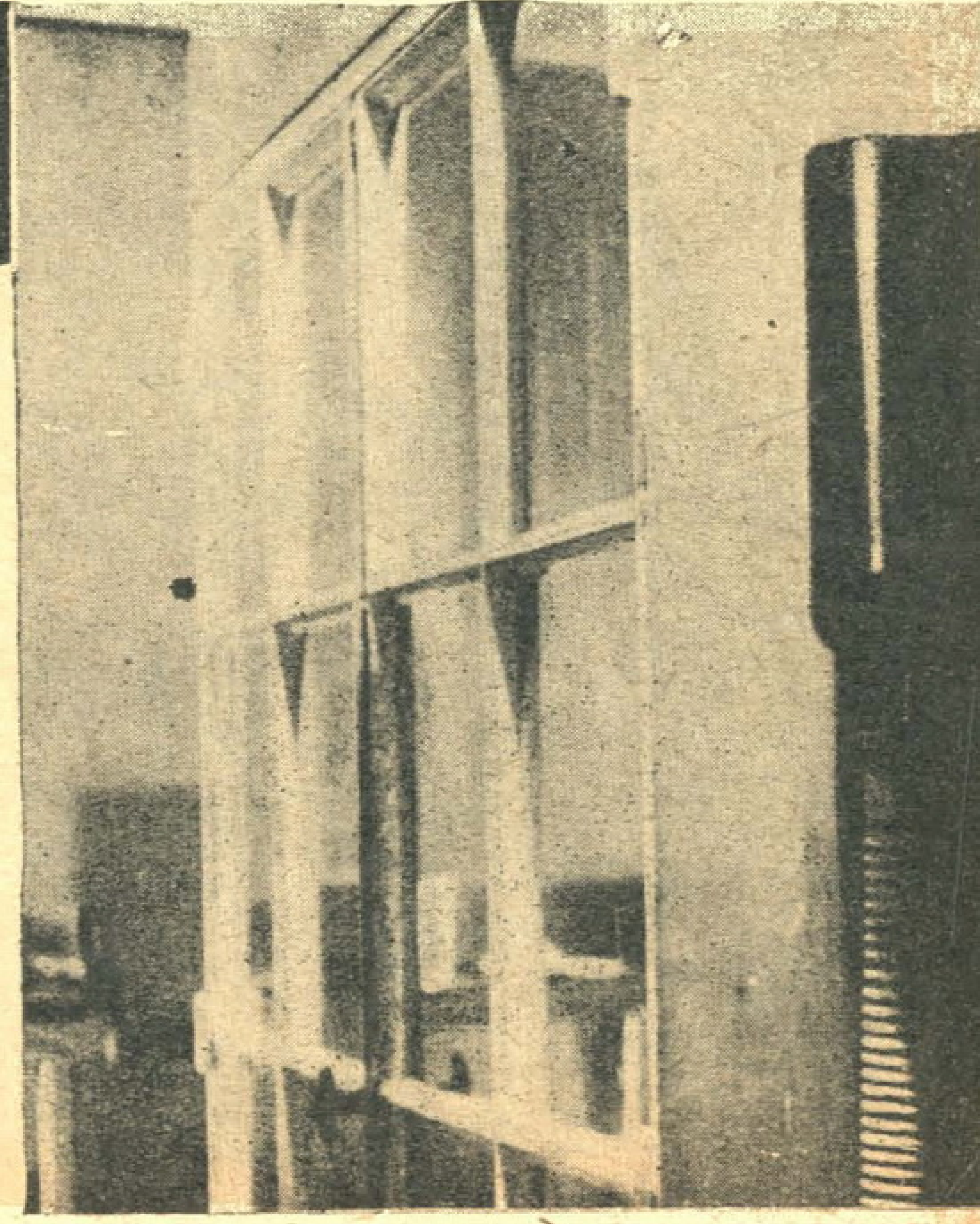
Проробивши мандрівку по крамницях та склепах, негативна плівка з більш товстим шаром емульсії потрапляє на кінофабрику, що швидко знаходить їй пристосування. В темній кабіні оператора в різні боки розлітається папір, що в нього загорнуто було плівку, плівка звільняється від паперу, вставляється в касету, а касета вкладається в здіймальний апарат емульсійним боком до об'єктиву. Щільно зачиняється покришка здіймального апарату і за вказівками режисера оператор іде „ловити кадри". Під час нормального здіймання на секунду фільмується 16—18 кадрів, а за збільшеного—рапідного 250—300 кадрів. Ширина кадру 24 мм, висота 18 мм. На екрані ж відбувається збільшення в кілька сот, а іноді й тисяч разів.





*На наших фотах угорі — здіймальний апарат, що перед його віконцем рухається негативна плівка; посередині — негатив, намотаний на вбявлювальну рямку, внизу ліворуч — процеє промивання.*





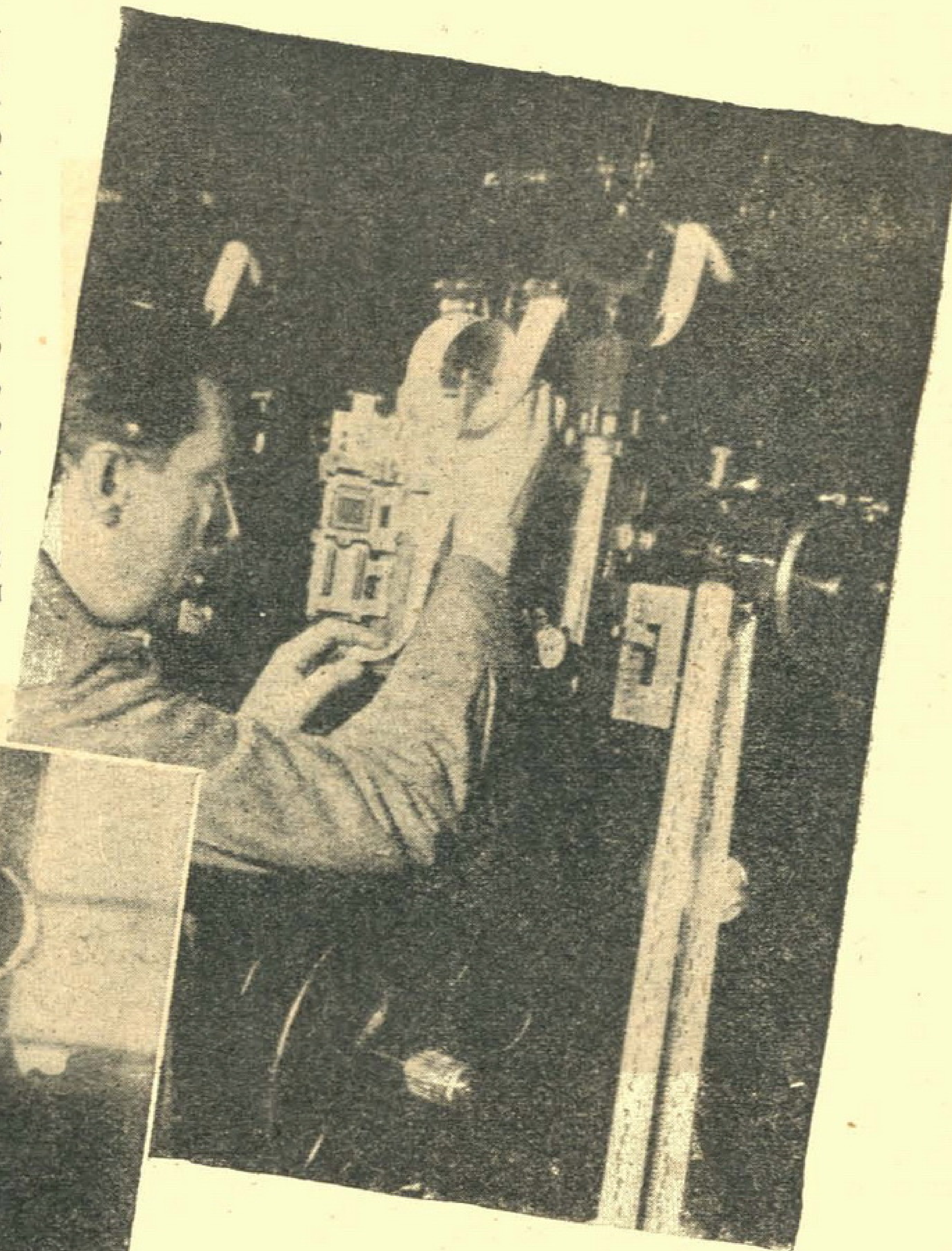
# до глядача

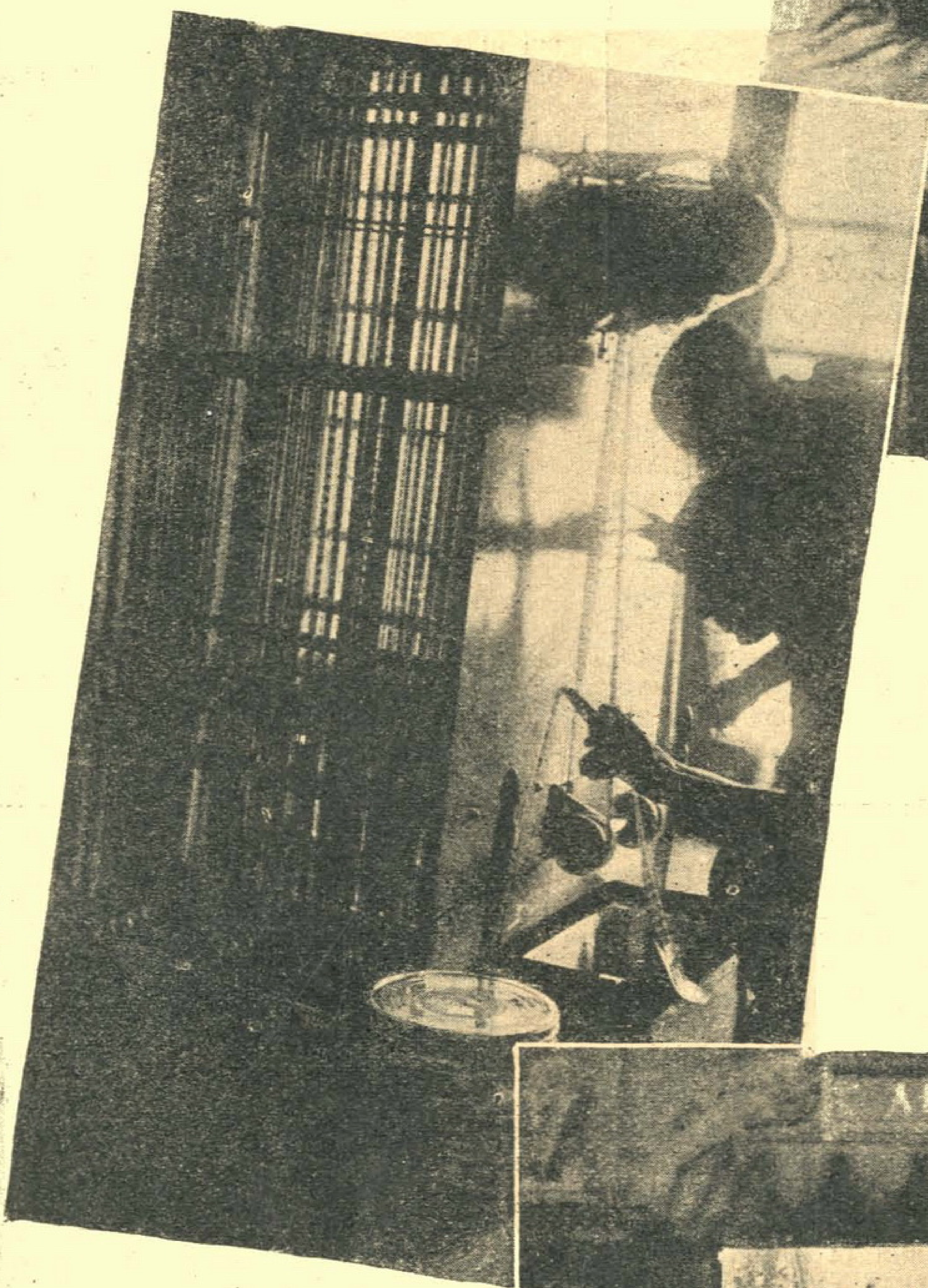
Після з'йомки оператор знов у своїй кабіні сбережно виймає зафільмовану плівку з касети, кладе її до старої скриньки й прикладає записку умов з'йомки, щоб лябораторія знала, якого вживати виявлювача, бо для одних потрібний молодший і міцніший, для інших слабий і старіший. Потрапивши до лябораторії, плівка негайно береться в роботу. Обережно виймається зі скриньки, накручується по 16 метрів на дерев'яну ряму, спускається у високі та вузькі баки з виявлювачем, рівномірно підноситься і опускається періодично перевіряючись через рубінову лямпочку; нарешті після двох, або трьох хвилин. а часом і менше на плівці з'являються кадри. Тоді ряма промивається в чистій воді й опускається до баку з фіксажем, де відбувається закріплення зафільмованих кадрів. Після фіксажу вона йде на промивку до баків з проточною водою, перед тим затримавшись на мить коло яскраво освітленого контрольного вікна, де дбайливо проглядається кожний кадр, щоб не було „дощу", рисок, точок. Іноді виявляється, що неґатив перетриманий, або недотриманий; тоді доводиться в першому випадкові послаблювати, в другому зміцнювати його, купаючи в міцних отруйних хемічних рідинах. Після 15-ти хвилинного купання у величезному бакові плівка виймається й передається до торби, де розлучається з своєю супутаницею в лябораторному процесі — рямкою і накручується на величезний барабан, перед тим витерта злегка замшою. Барабан швидко крутиться і плівка за півгодини висихає, обертаючись на неґатив.—Це так званий ручний спосіб, але ще є й механізований спосіб виявлювання, де плівка вкладається в апарат що в ньому вона виявляється миється, фіксується, знов промивається і йде сушитись, за годину випускаючи 600—800 метрів готового до мантажу неґативу.

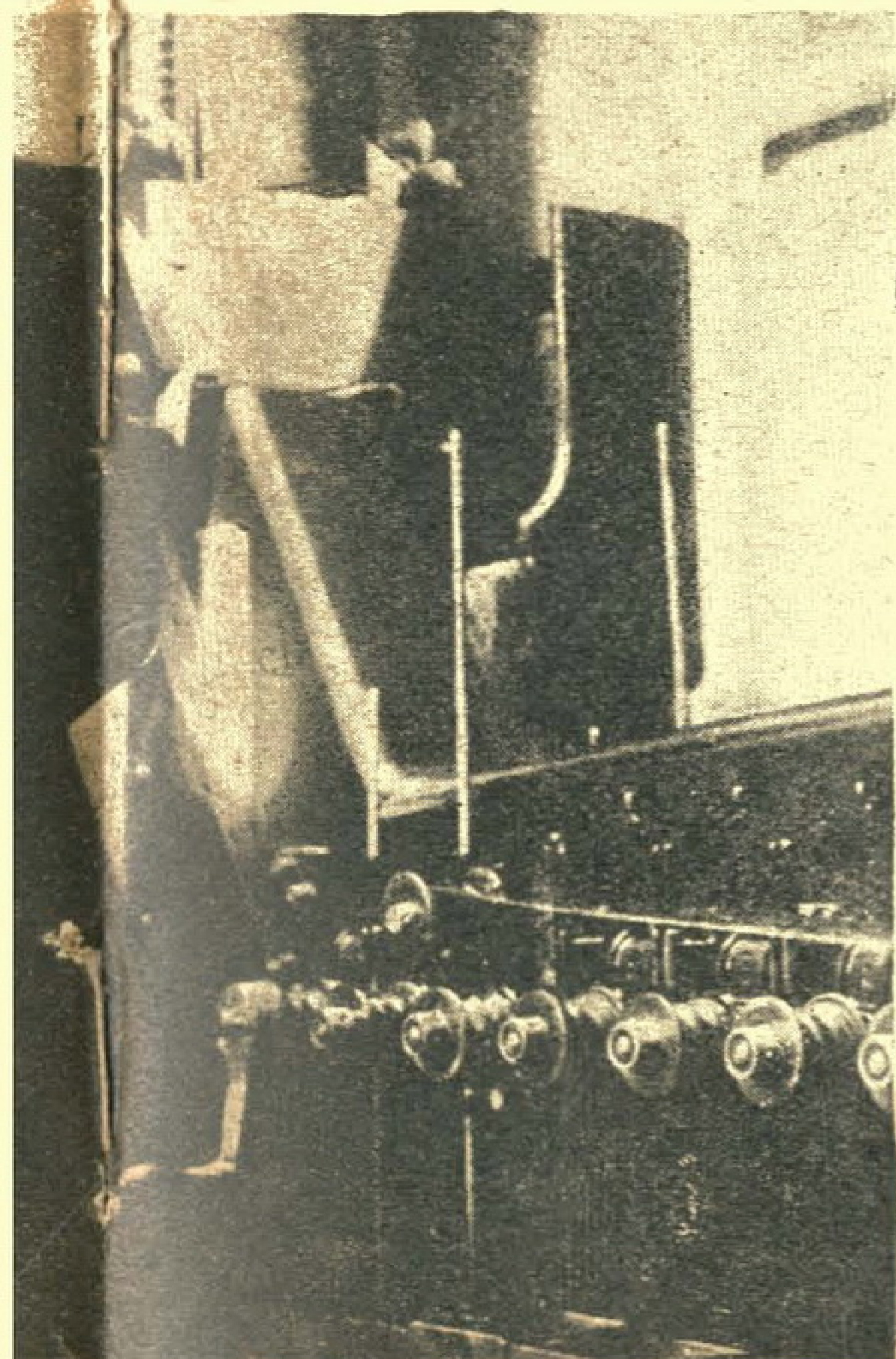
Із сушки неґатив іде до копіювальної машини. Там її спершу переглядають і підбирають до кожного шматка неґативу світло, або як його інакше зовуть—„паспорт". А що тому, що на неґативі ми бачимо все навпаки, що було чорне, то стало білим і навпаки, то неґатив за допомогою копіювальних машин передає свої права на позитив, а позитив вже дає той відбиток, що був схоплений у момент з'йомки. Процес виявлювання той же, що й неґативу.

Робота лябораторії виконана. В проекційній залі відбувається перший перегляд матеріялу, а потім вже починають працювати ножиці режисера-монтажора, а з ним склейщиця - монтажниця зліплює шматки за тим пляном, що його задумав режисер. Знов перегляд буде за переглядом. Раз-по-раз після переглядів плівка знов підпадає під владу ножиць, знов її ріжуть і зліплюють. Коли ж нарешті фільм змонтовано, проглянуто й ухвалено тоді тільки дають замовлення на друкування у великій кількості примірників, тоді тільки неґатив зробив свою справу і може йти незабаром відпочивати до панцирного сейфу.

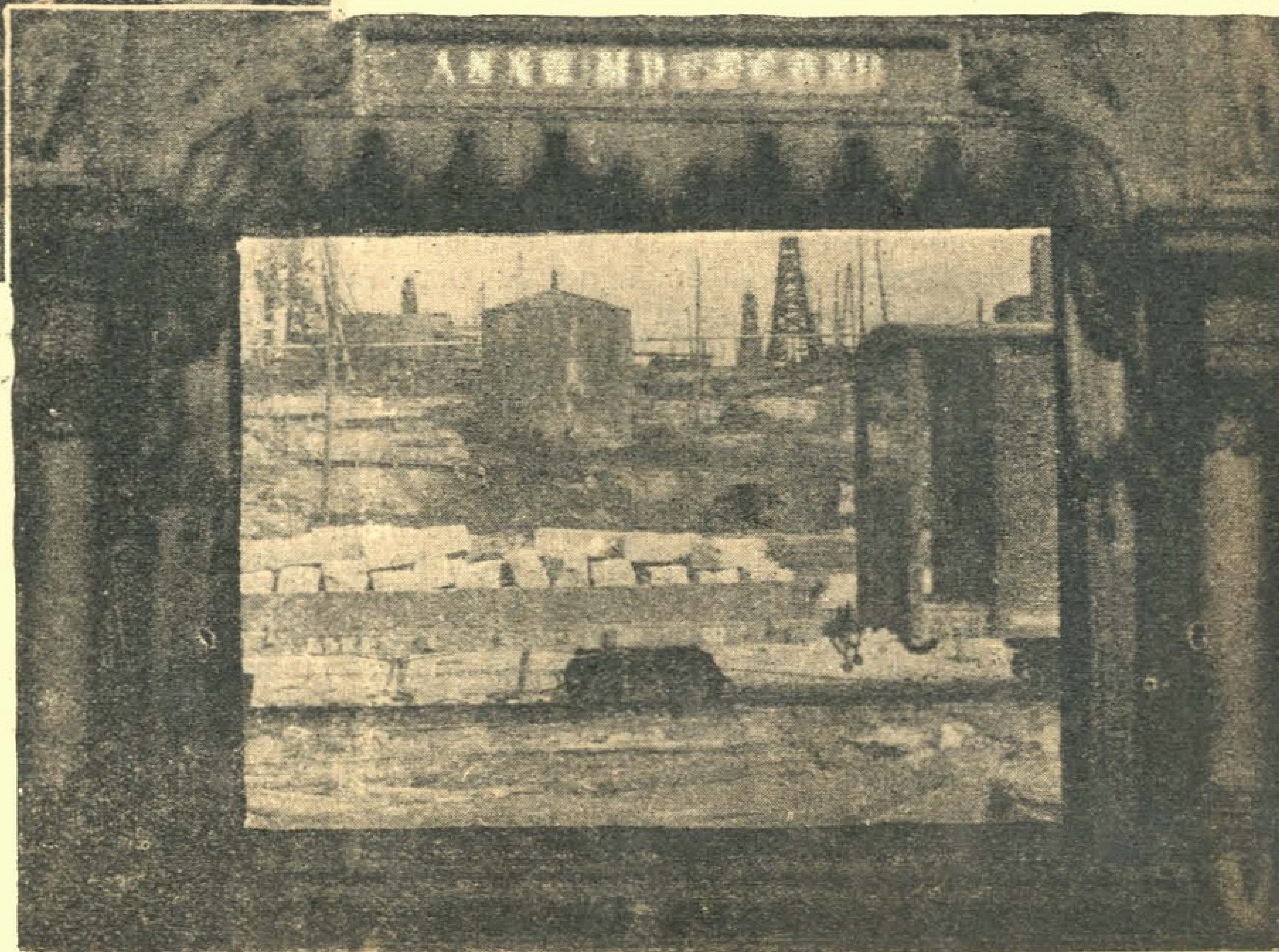
*О. Борисов.*







*Ліворуч на фоті внизу — сушильна шахва з нагрітим повітрям, що в ній сушиться плівка; посередині праворуч— перевірка виявленого неґативу; вгорі праворуч — друкування позитиву; внизу — кадр з картини перед глядачем.*



# Рапорт за півріччя

Першим півріччям 2-го року п'ятилітки Одеська кінофабрика довела, що загальні темпи країни мають свій певний та позитивний відбиток і на кіновиробництві, що при напрудженні сил для кіновиробництва є можливим подолати труднощі, які раніш роботу кінематографії відтягували назад. З початку року фабрика переживала тяжку сировинну кризу—брак сценаріїв. Закінчувались фільми, що їх виробництво було почато ще в 28—29 операц. році. Перспективи на новий рік були погані. Були великі прогули, падіння труддисципліни тощо. Перший квартал дав недовиконання програми аж на 32% поруч з перевищенням собівартости 1 художнього фільму, аж на 23%. Значно почувалось і недостатнє розуміння нової тематики окремими художніми робітниками.



На 2-й квартал перейшло лише закінчення 3-х фільмів: 1) „Червоне козацтво", 2) „Гість з Мекки", 3) культурфільм „Кенаф" В січні м-ці в наслідок низки рішучих заходів стався злам у завантаженні фабрики—почали зйомки 4 групи по художніх фільмах: „Кармаль", „Перекоп", „Мрійник" та „Скринька". З цього часу почався і реальний злам щодо оволодіння фабрикою нової тематики. В лютому цей злам був закріплений тим, що фабрика з величезним ентузіязмом взялась за виконання директив партії по обслуговуванню кіном весняної засівкампанії та суцільної колективізації. Крім цього фабрика ще одержала завдання виготувати 19 політосвітних фільмів. Протягом лютого почали працю 12 зйомочних груп, з них 2 по художніх фільмах: „Взірвані дні" та „Приймак", 7 по фільмах до посівкампанії: „Нові реки", „Гей, весна іде", „Колективізація степової України", „МТС", „25000", „Суперфосфат" та „Наполяж" та 3 по політосвітніх фільмах: „Гігієна жінки та дівчини, „Механіка кіно-продукції", та „Бавовна в степовій Україні". В березні розпочато роботу ще по 13 фільмах, з них по 7 художніх фільмах: „Опустіть руку", „Баштанка", „Все спокійно", „Тов. Вітер", „Проклята спадщина", „Визволення" та „Свині—завжди свині" і 7 по політосвітніх фільмах: „Соя", „Сояшник", „Дитяча кісткова туберкульоза", „Деск", „День на Дніпрельстані", „Кукурудза" та „Хірургія". Таким чином на квітень м-ць на фабриці, що разрахована на 12 груп, працювало аж 22 зйомочних групи і фабрика не лише зліквідувала прорив першого кварталу, а навіть перебільшила свою виробничу програму, виконавши 101,5% свого завдання та забезпечивши всю річну продукцію в кількісних покажчиках. Такі досягнення були можливі лише за умов широкого висування молоді, що з її лав було висунуто за цей час на режисерську роботу 9 осіб та на операторську—6, переважно з тих, що закінчили Одеський кінотехнікум. Абсолютна більшість молоді себе цілком виправдала та має перспективи на дальше підвищення своєї кваліфікації.

Всі фільми, що їх випустила фабрика протягом цього півріччя пішли в прокат. Низку фільмів визнано за добрі, більшість—за задовільні та дуже незначний відсоток за слабі.

В січні м-ці на фабриці утворено п/відділ економіки праці й виробництва та цілковито упорядковано облік та звітність. З січня м-ця в основних виробничих цехах, що обслуговують зйомки (правда з великими труднощами), запроваджено відрядну систему праці, що дала блискучі наслідки: приробок становить 26%, а інтенсивність праці зросла на 37%. Виробнича дисципліна досягла належної височини. Прогули й запізнення знищені цілковито. З 15 січня на фабриці запроваджені цехові промфінпляни.

Протягом 2-го кварталу фабрика також цілком зліквідувала прорив у собівартості фільмів та довела пересічну собівартість 1 фільму до 53.960 крб. при пляновому передбаченні в 54.000 крб. Темпи роботи зйомочних груп зараз цілком не подібні до минулих. Коли рік—два тому зйомку 12—15-ти кадрів на день вважалося за досягнення, то тепер групи здіймають пересічно по 22—25 кадрів на день, не погіршуючи якости продукції. Значно збільшились також темпи розробки сценаріїв та монтажу. Протягом II-го кварталу забезпечили також і капітальні роботи на весь сезон.

Отже досягнення фабрики в цьому півріччі є величезні, але й недоліків на фабриці є дуже багато. Найгіршим є те, що фабрика — напівкустарна, необладнана, бракує навіть найпотрібнішої здіймальної та освітлювальної апаратури тощо. З 4-х павільйонів фабрики—2 є непридатні до нормальної в них роботи. Цехи фабрики розкидані на величезній території й це набагато заважає роботі. На фабриці недостатньо розвинене соцзмагання та ударництво. На 1/IV лише 23% робітників фабрики були охоплені соцзмаганням. У декого ще бракує розуміння нових темпів, а подекуди й форм роботи. Серед окремих художніх робітників фабрики ще панує глибокий індивідуалізм і навіть так: зв. „кіно-олімпійство" Є ще й такі, що працюють „волячими" темпами, „з настрою". Проте, всі ці хиби фабрика знає. Робітництво фабрики та переважна більшість художнього персоналу веде з цими хибами вперту боротьбу та безперечно їх подолає, безперервно втягуючи до процесів кіновиробництва нові молоді сили.

*М. Файер.*



*На фотах кадри з фільму „Кармалюк", що його ставить режисер Лапатиский тому ж в низу—арт. Ревинська в фільмі*

# ДІЙСНИЙ СТАН РЕЧЕЙ

Закінчилась піврічна виробнича діяльність українського кіна. На шпальтах журналу „Кіно“ була навіть спроба через „Ганебні покажчики“ зробити підсумки і з'ясувати причину проривів на цьому фронті.

Цього заперечувати ніяк не можна, як і не можна заперечувати окремих-цілком вірних тверджень в цій аналізі. Не варт також спинятися на невірних і значно зменшених покажчиках так по Київській—50 замість 66,6%, як і Одеській—70 замість 101%—фабриках. Треба лише домагатись більш об'єктивного підходу до з'ясування об'єктивних причин цього прориву. Рішуче треба також домагатись від критиків і відповідних порад так провідного, як і практичного порядку, що через них можна було б застерегти виробництво від більш „ганебних покажчиків“ і на друге півріччя.

Автор „Ганебних покажчиків“ цілком слушно характеризує окремих режисерів, як осіб, що невиконують ніякої соціяльної функції, осіб, що гуляють по 2-3 місяці, ждучи сценаріїв обов'язково з „світовими темами, обов'язково „в міжнародньому маштабі“ і відкидаючи сценарії, цілком придатні до постави, писані на пекучі теми сьогоднішнього дна, на теми, що конче потрібні іменно зараз, як відповідь на соціяльне замовлення робітничо-селянських мас.

Говорячи про режисера на виробництві як про інженера не можна не говорити й про відповідні умови й саму систему його роботи. Треба режисерові заздалегідь наготувати чергову роботу, бодай у вигляді слабкого художньо, але міцного темою сценарія. Не можна, як правило, примушувати режисера шукати тему. Цією справою мусить займатись художнє керівництво фабрик і сценарист. Не можна примушувати режисера їхати за темою до колгоспу, на виробництво або, що гірш всього, пускати його в роботу без пляну, без сценарія, покладаючись на його смаки, світогляд.

Небезпечність цього полягає поперше в тому, що не кожний режисер з цим завданням впорається, а подруге — така постанова питання призвела б до безпляновости так тематичної як і виробничої. Шкідливість же від цього полягає в тому, що художньо-ідеологічне керівництво, замість того, щоб ще до початку здіймання остаточно скерувати, перевірити настановлення тої чи іншої речі, а потім не лише дозволити до постави, а й повсякденно, систематично й сумлінно доглядати за тим, як перетворює режисер в життя ці настановлення,—плентялось би в хвості, тоб то не керувало, а реєструвало всі події, що б відбувались на виробництві. Для того ж, аби інженер зміг на виробництві точно виконувати свою функцію, певне виробниче завдання, треба йому дати цілком вивірені **креслення**, а потім слідкувати за їх виконанням.

До того ж на режисера треба покласти відповідальність не лише за точне виконання розрахунків цих креслень (ідеологія), а й цілком прийнятне зовнішнє оформлення (художнє).

І ось оцих от креслень-сценаріїв виробництву бракує. На сьогодні цього питання обійти не можна. Досвід виробництва довів, що це майже основна причина проривів всіх плянів. Не можна на сьогодні безпідставно відмахуватись від цього питання, зробивши лише заяву, що кризи нема, що це балаканина і не більше. Адже це явище ми спостерігаємо не лише в кіні, а й у всіх ділянках мистецтва і літератури, що не встигають розв'язувати великих завдань суучасности і своїми темпами значно і значно відстають.

Стверджувати можливість заповнення прориву художніх ігрових фільмів через акцент на створенні художньо-неігрової фільми,—значить поглиблювати помилку і спрощувати питання через **підміну формою показу** основної суті висвітлення основних ідей сучасности в художній картині. Коли навіть припустити можливість такої заміни, то і для неігрової художньої картини потрібна канва, потрібен зміст і відповідне настановлення—тоб то знову таки потрібен сценарій.

Сценаріїв нема і коли щастить їх доставати, то зі значим запізненням, а це знов таки спричинюється до простоїв режисерів й зриває промфінпляни.

В чім же причина такого стану?

Крім загальної кризи,—причин досить, а головні з них це — недостатня активізація практичних заходів з боку літературних і мистецьких організацій щодо кіна, як одного із основних чинників культурного процесу і небажання постачати сировиною кіновиробництва і—нарешті—недооцінка з боку керівних органів, в тім числі і правління ВУФКУ, дійсного стану, а звідси і відсутність енергійних практичних заходів так по лінії організаційній як і матеріяльній.

Багато написано резолюцій, цікавих декларацій, відозв. Дано чимало обіцянок від організацій і окремих осіб, а практично справа стоїть на місці.

Треба рішуче перебороти таке становище, треба, вжити рішучих більш конкретних заходів, ніж то їх було вживано до цього часу.

Якщо ці заходи зразу й не дадуть якогось певного ефекту, то згодом до початку нового господарчого року вони забезпечать виробництво сировиною.

Практика минулого довела, що орієнтуватись виробництву лише на самотьок не можна. Треба притягнути кращі літературні сили до сценарних майстерень, щільно й органічно поєднавши їх роботу з виробництвом. Треба поширити сценарні майстерні на Київській і Одеській фабриках і одночасно якнайскоріше організувати сценарну майстерню в Харкові. Літературні й мистецькі організації повинні допомогти цій справі, взяти на себе тверде замовлення через відбір кращих сил до сценарних майстерень, через виготовлення відповідної кількости сценаріїв окремими членами цих організацій.

Треба зараз же приступити до виховання сценарних кадрів через організацію при виробництві річних сценарних курсів з відповідною сталою програмою. Притягнути на ці курси робкорівський, селькорівський актив. Підібрати на ці курси дійсно корисних людей, запобігаючи засміченості цих курсів і поставивши справу цю з самого початку на тверді й надійні рейки. Забезпечити ці курси найкращими викладачами кінематографістами.

Треба якнайскоріше зв'язатись з літературним циклом Інституту Народньої Освіти, заохотивши певну кількість студентів до переключення їх на сценарну роботу і спільно з ними обміркувавши конкретні форми ознайомлення їх з сценарною справою, з процесами кіновиробництва.

Організувати при ТДРФК великих індустріяльних центрів, сценарні гуртки, як підготовчі осередки до вступу на сценарні курси.

Приділити, нарешті, самотьоку належну увагу через утворення спеціяльного консультаційного бюра при сценарній майстерні, що має бути порадником початківцям-сценаристам, осередком, що працює виключно над самотьоком і використовує з нього коли не сценарій, то матеріял, епізод тощо. Щільніше нав'язати стосунки з ВУОРК'ом, який повинен на себе взяти певне замовлення, змобілізувати думку своїх членів навколо забезпечення виробництва відповідними сценаріями, взяти на себе моральну відповідальність за стан кіновиробництва. Звернутись з проханням як до письменницьких організацій (ВУСПП'у, Молодняка то що), так і окремих письменників прийняти участь так в складанні тематичного пляну на наступний рік, як і в його конкретній реалізації.

Під час складання тематичного пляну через участь широкої громадськости опрацювати справу про переключення на короткометражний, неігровий та ігровий фільми (кінонарис, кінофейлетон, шарж), втягнувши в цю справу очеркистів тощо.

Водночас необхідно розгорнути теоретичну роботу на виробництві в справі опрацьовання питання про жанр і стиль, притягнувши до цієї роботи режисерські та сценаристські кадри й ув'язавши цю роботу з Марксо-Ленінською катедрою, що відгукнулась на заклик кінематографії і приступає до організації спеціяльної комісії з питань кіномистецтва.

Як ніколи, заслуговує на увагу справа дитячого фільму. Треба рішуче сказати, що для дітей і про дітей ми майже нічого не робимо. Тут винні і режисери й сценаристи. Відповідні молодняцькі організації повинні піти на допомогу виробництву. Педагоги повинні взяти теж участь в цій важливій справі виховання нашої зміни.

В зв'язку з розгортанням практичної роботи по тонфільму слід негайно опрацювати питання про переключення зацікавлених окремих сценаристів виключно на цю роботу. У всій цій роботі Художня Рада фабрики повинна відограти почесну ролю організатора всієї громадськости навколо художньо-ідеологічної справи, поставивши її за основне своє практичне завдання.

Запропоновані заходи, безперечно, вимагатимуть витрати і величезної енергії і матеріяльних витрат. Перед цим зупинятись ніяк не можна. Краще витратитиз айвих 50.000 кб. на покращення сценарної справи, ніж губити на простоях виробництва, прогулах режисерів сотні тисяч. Треба забезпечити можливість відвідувань сценаристами підприємств, колгоспів, сел, аби через безпосереднє знайомство з справою на місці в своїх творах якнайкраще відбити патос соціялістичної перебудови і тих зламів і боротьби, що на тлі цього точаться. У всій цій роботі режисерські кадри повинні бути якнайбільш зацікавлені. Через завчасне поєднання режисера з сценаристом, через щільну ув'язку основних творців фільму лише можна сподіватись якнайкращих наслідків. Працюючи над фільмом режисер в той же час повинен знати свою чергову поставу і своєю порадою сценаристові, що готує йому черговий сценарій, позбавитись від „ходьби й невиконання ніякої соціяльної функції“. Лише в такому комплексі слід розглядати умови виробництва і на підставі їх аналізувати виконання завдань в той чи інший відрізок часу. Через практичну допомогу на зліквідування ганебних покажчиків. Через колективну відповідальність і допомогу до зліквідування недоліків і проривів.

*П. Косячний*

# МІЖНАРОДНІЙ ІНСТИТУТ ВИХОВНОГО КІНА

Римський Міжнародній Інститут Виховного кінематографа з дня його заснування став центром організації буржуазної думки в справі дослідження кінематографа, як знаряддя виховання дітей. На сторінках його місячника „Міжнароднього огляду виховного кінематографа" майже в кожному числі можна прочитати чимало статей, заміток, огляців, інформацій з питань, що стосуються впливу кінематографа на дітей. В цих питаннях відбито думки та прагнення буржуазної педагогіки що шукає способів, як найкраще використати кіно для зміцнення свого панування. „Огляд" уділяє чималу увагу й досягненням радянської кінематографії: він подає статті радянських кінематографістів-педагогів й пильно слідкує за тим що робиться в галузі виховного кіна в Радсоюзі. Розуміється, що це робиться не для того, щоб ширити наші радянські методи виховання дітей, а для того, щоб буржуазні педагоги звертали більш уваги на кіно, як знаряддя виховання.

„Міжнародній огляд виховного кінематографа" подає до цього часу від фахівців різніх країн так статті технічного характеру, як і суто дидактичні. Редакція його визнає, що до цього часу не можна ще сказати точно, як та наскільки кіно може дидактично й соціяльно служити для формацій думки дитини. Щоб добратися до сталого погляду в цій справі, потрібно перевести широку дослідчу роботу, вивчити досвід різних країн. Таке завдання й поставив собі Міжнародній Інститут виховної кінематографії: він провадить зараз широку анкетну кампанію, що має дати потрібний матеріял для належних висновків.

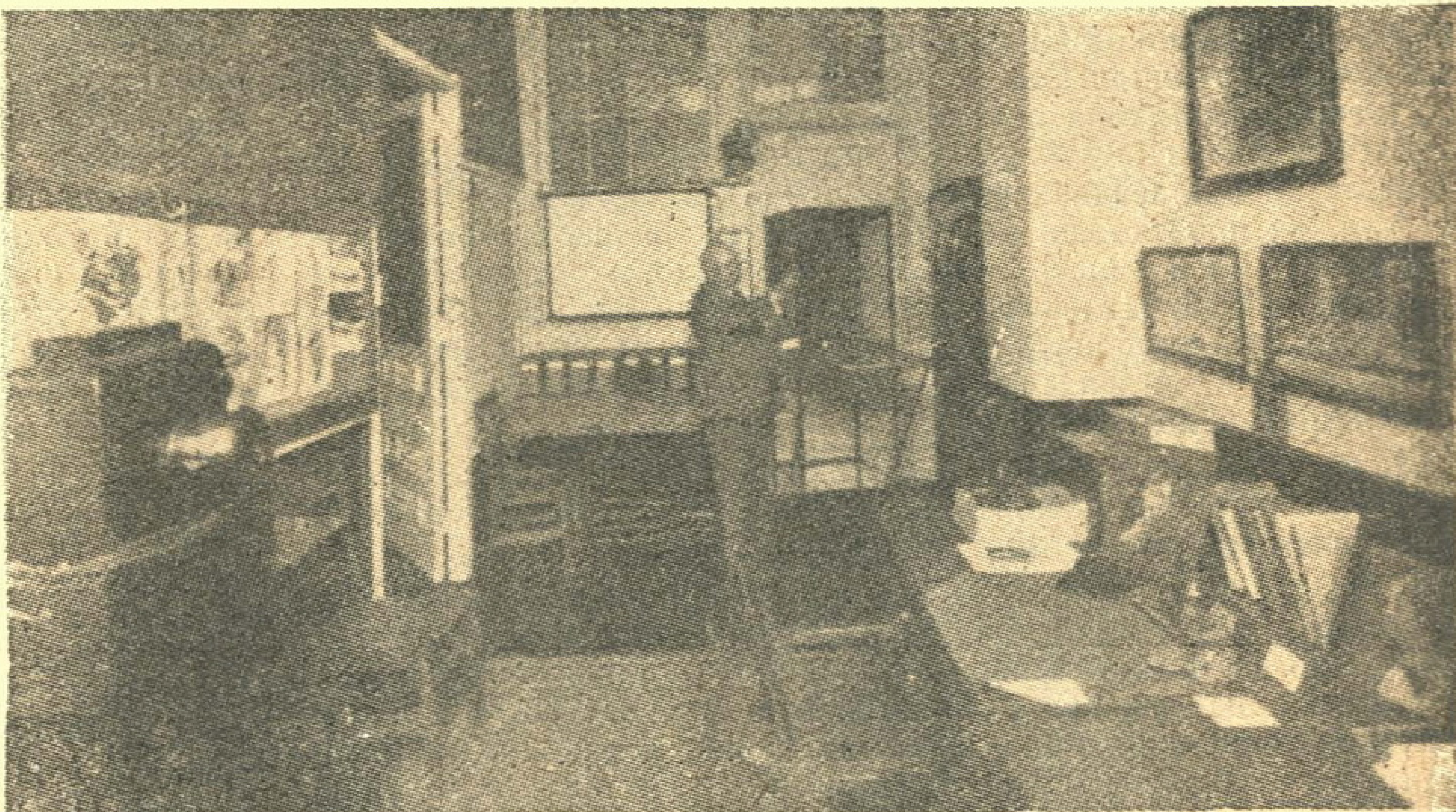
Анкети мають виявити в першу чергу дидактичні можливості кіна. Для цього буде зібрано матеріяли про системи зорового навчання, що вживаються зараз по різних країнах, та про походження цих систем. Це дасть надзвичайно цінні дані з педагогічної та історічної точок зору. Далі буде вивчено можливості екрану заміняти або доповнювати словесне навчання, для яких галузів знання найкраще використовувати кіно, як треба провадити навчання за допомогою фільму, щоб задовольнити вимоги дидактики, і—як висновок цього—які потрібні технічні умови для навчальних фільмів, проєкційних апаратів, способів проєкції (залі, тривалість, світло і т. д.). Нарешті належить встановити, в якій мірі нові успіхи в галузі кінематографії (звукове й розмовне кіно, кольорове кіно, стереоскопічне кіно) можуть бути використані з дидактичною метою.

З другого боку Міжнародній Інститут виховної кінематографії має перевести порівняльне вивчення соціяльної сути кіна й збірати щодо цього потрібні відомості. Має бути вивчено справу про дітей, як акторів, особливо, коли справа йде про дитяче кіно або про фільми для дітей, а також про справу про безпосередній або посередній вплив, що має або може мати екран не тільки нафізичний стан (зір, закриті й погано провітрювані залі), але також і на виховання дітей, на їх сучасні й майбутні нахили, на взаємини з лікуванням дітей, з питаннями психологічними, психіятричними, вивчення злочинів тощо.

Отже Римський Інститут береться всебічно дослідити, чи кіно, що є сьогодні одною з важливіших принад для дітей, чи це кіно є для них в сучасному стані **добром** чи **злом**, додатком чи елементом розваги, здоровим чи небезпечним керівником їх думки.

Нарешті Інститут береться визначити незалежно від чисто навчального фільму, в який спосіб можна створити, або змінити кіно для дитячого віку та зробити з нього в громадському житті додатковий елемент в дидактиці.

Дослідча робота Римського Міжнароднього Інституту виховного кіна набуває особливого значіння на фоні майже повної відсутности дійсно дитячих фільмів в капіталістичних країнах Такий факт констатує в березневій книзі „Огляду" еспанський педагог Гуан Хіногоза: „Можна сказати, пише Г. Хіногоза, що в цілому сучасна кінематографічна продукція, не дає нічого, що підходило б для дитини". На його думку конче потрібно створити фільми для дітей не тільки навчальчі та виховні, але й такі, що розважали б дітей своїм змістом та подачою матеріялу.





*На фотах: угорі—зразковий Кабінет Наочного Навчання з кіноустановою в одній з Філядельфійських шкіл: внизу—кляса за працею на кіноустаткуванні (Бел та Говел), що його вживають в Бродвейських шкілах.*

Проте думка його залишиться тільки думкою, бо попри існування різних міжнародніх інститутів, попри балачкам й лемент „артній порятунку",— справа з дитячим фільмом закордоном так і лишиться нерозвязаною, за капіталістичного ладу, за ладу поживи й зисків ні один кінопідприємець не захоче ставити дитячий фільм, не маючи певности, що він на ньому добре заробить.

Але як би там воно не було, нам все ж треба вивчати закордонний досвід в галузі виховного кіна: відкинувши непотрібне, застосувати дещо й у нашій роботі.

*С. Михайлич*

# Діти й кіно закордоном



Буржуазія прекрасно усвідомила собі виховавчі впливи кіна на психологію мас.

Фільми, що показують „героїчні" й „шляхетні" вчинки колишніх шкуродерів—владарів,—мають виховувати молодь в патріотичному дусі.

Фільми з життя святих, або й самих „богів", мають плекати в душах юнаків квіти „високої моралі".

Виховання через фільм, як і загалом все виховання по буржуазних країнах, скеровано на те, щоб раз на завжди втовкмачити „зміні", що сучасний устрій є незмінний і найкращий у світі.

Кіно-фільм запроваджено стало до програми всіх шкіл від початкових до вищих і він ставить неодмінну частину наочного навчання

Виявлено, приміром, що діти до 8-ми років зовсім неповинні бачити кіна, бо це справляє на них надто сильне враження, а в 10 років можуть переглянути рухомі образи на екрані не більше 20 хвилин на день.

Відповідно до цих вимог медицини, навчальні кіно-фільми мають різну довжину, залежно від віку учнів.

Так стоїть справа з навчальним кіном.

Щодо кінофільмів, як розваги для дітей, то закордоном ця справа не дуже розвинена, поперше через згадані профілактичні заходи, а подруге через суто „комерційну" постанову роботи по закордонних кінотеатрах, де виріб, прокат показ фільму є справа цілковито приватня, скерована до найбільшого зиску, до найбільшої користи.

Непідходящі фільми роблять своє діло. Обраховано, що в капіталістичних країнах 35% всіх дитячих злочинів зроблені під управом кіна. Діти-вбивці, діти-злодії, діти горе-мандрівники, це все данина ненажерливому божкові стягання прибутків.

За останній час правила щодо відвідування кіна дітьми дуже посуворішали. У Франції крім власника театру, де знайдено дитину-глядача, що дивиться шкідливий фільм, штрафують також і батьків за те, що вони не доглядають своєї дитини й не керують її дозвіллям

В Туреччині ці правила набули досить „екзотичного" характеру: там дитину, що наважилася одвідати кіно після заходу сонця, ув'язнюють на два тижні незалежно від віку, а батьків штрафують.

Крім вже згадуваної причини—недостатньої „рентабельности" сугодитячого фільму—до того стають ще на перешкоді й інші причини. Погляди „високої" цнотливости й моралі забороняють закордоном фільмувати дітей.

Вважається, що гра у фільмові дуже негативно впливає на психіку дітей-акторів, „подаючи їм передчасну уяву про умовність життя" (як каже один маніфест французького кіно-католицького об'єднання).

Як правило, закордоном є дуже мало фільмів, де б грали самі діти.

Здебільшого участю дітей підсолоджується сентиментальні ситуації у фільмах для дорослих.

Дитина, що над її колискою падають в обійми примирені „батьки", дитина, що для неї мати сходить з гріховної стежки адюльтеру на білий шлях „цнотливости" закордонних фільмів. У французькому кіно-законодавстві є пакт: „Участь дітей до 8-ми років у кіно-фільмі може бути дозволена, коли це неодмінно потрібне для чутливости сюжету".

Навіт славетний Джекі Куган, американська кіно-зірочка, грав у своїх фільмах між дорослими акторами Його нещасні пригоди, що обов'язково закінчувалися багацтвом і щастям,—мали вганяти сентиментального обивателя „в сльози".

І Джекі Куган і маленька Бебі Педжі, вони, власне, грали для дорослих.

Кіно-зірочки такого ж типу есть і по інших країнах. Франція, Німеччина, Англія пишаються з своїх кадрів.

Серед прояв жанру „про дітей не для дітей" слід згадати ще огидливу форму використання дітей кіно-акторів у фільмах, що їх скеровано на збудження любосности в глядачів через показ дітей в цілком дорослих ситуаціях.

Приміром в Америці було поставлено нещодавно фільм „Ромео й Джульєта" де вся дія відбувалася клясично з тою лише відміною, що всім головним акторам разом навряд чи було 20 років.

Зрозуміло, що такі фільми й така гра може зробити глибоку травму в душі так дітей-акторів, як дітей-глядачів.

Всеж таки, найкраще поставлено справу з дитячим кіном в Америці. Там існують в Голівуді спеціальні інтернати для дітей кіноакторів і підприємці зобов'язуються спеціяльними угодами не заподіяти дітям жодних ушкоджень так фізичних, як і моральних, а також дбати про їхню освіту.

Америка має більш-менш пристойну кількість ігрових фільмів для дітей.

Що ж до Европи, то треба визнати, що там справа стоїть досить кепсько

Цікаво відзначити, що чи не найкращу дитячу фільмотеку в світі має Японія, де загалом дуже люблять дітей і піклуються про їх добробут.

*О. Фомічева*















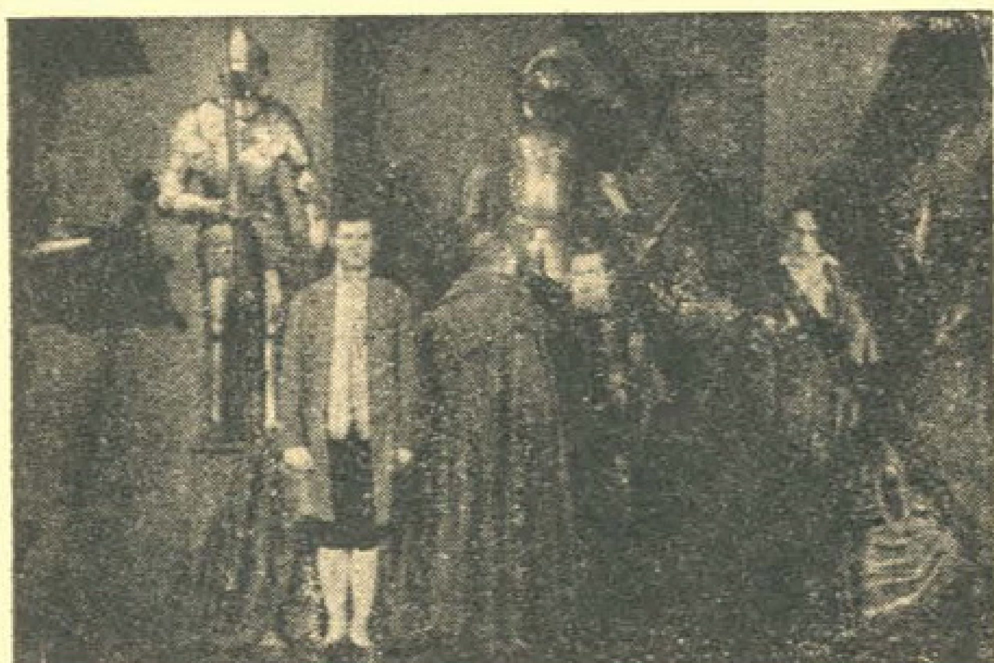
14

# ПО КІНОФАБ

До 2-ої річниці революції 1905 року ВУФКУ готує два великих художніх фільми „Сорочинська Трагедія“ та — „Фата Моргана“ (за М. Коцюбинським). Крім того буде зазнято великий хронікально-документальний фільм „1905 рік на Україні“, що покаже місця історичних подій та образи учасників і героїв цих подій.

## „Кармалюк“

На Одеській кіно-фабриці закінчено павільйонні здіймання великого історично-художнього фільму „Кармалюк“, що його ставить режисер Фавст Лопатинський з оператором О. Калюжним та асистентом С. Шульманом. Головні ролі виконують артисти: З. Пігулович, В. Ропинська, В. Карлаш-Вербицький, Лесь Подо-



рожній, С. Шагайда (розбійник Кармалюк). Всю роботу на натурі буде проведено в околицях Києва та на Кам'янечні в історичних місцях, де бував Кармалюк. Фільм буде закінчено в серпні ц/р. Художнє оформлення фільму провадить художник Майя Симашкевич.

## „Взірвані дні“

Режисер О. Соловйов з оператором Б. Завелевим ставить художній фільм „Взірвані дні“ за сценарієм С. Вейтинга про соціялістичне будівництво. У фільмі зазнято колгосп „Гігант“ на північному Кавказі. Грають артисти: М. Надемський, С. Свашенко, В. Чувелев, О. Підлісна, І. Твердохліб, С. Васютинський, О. Харламов. Художник О. Худяков.

## „Вовчі стежки“

Режисер Л. Ляшенко виїхав зі своєю групою в експедицію для постави художнього фільму „Вовчі стежки“, що змальовуватиме організацію колективу в сектанському селі та спроби глитайні зірвати роботу активістів через використання релігійних настроїв відсталої частини населення. Головні ролі у фільмові грають артисти: Т. Токарська, Т. Юра, С. Мінько, Ф. Гамалій, С. Спішинський, М. Гайворонський, С. Свашенко та М. Надемський. Сценарій Л. Ляшенка та П. Іванова. Оператор Ю. Вовченко.

## „Проклята спадщина“

Режисер Д. Мар'ян приступив до постави художнього ігрового фільму за власним сценарієм. Картина покаже прояви спадкового алкоголізму в побуті зразкового будинку-комуни та боротьбу творців нового життя проти цієї болячки минулого. Декорації будинку-комуни буде зроблено в павільйоні Київської кінофабрики. Серед них декорація зразкової комунальної їдальні з конвеєрною подачою їжі. Виробничі моменти буде зазнято в Харкові на заводі „Серп і молот“. Головні ролі виконуватимуть артисти С, Яковлева та В. Фердинандов. Оператор — О. Козловський.

## „Два промфінпляни“

Режисер Л. Френкель починає режисерську розробку сценарія Корнійчука до фільму „Два промфінпляни“, що покаже в комедійних тонах прорив промфінплянів на кіно-фабриці та на великому металюргійному підприємстві й ліквідацію тих проривів завдяки змаганню комсомольських ударних бригад обох підприємств. Фільмуватиме оператор Й. Рона.

## „Сіль“

Режисер М. Білинський з оператором І. Шенером закінчують поставу художнього фільму „Сіль“ про ударну роботу рибальських рибалок на Чорному морі. Головні ролі грають артисти Худяков, Левченко та китаєць Ван-Сен.

## „Мірабо“

Режисер. А Кордюм з оператором О. Панкратьевим ставить художній фільм про повстання матросів на французькім крейсері „Мірабо“.

## „Піонерія“

Режисер Л. Бодік приступив до розробки сценарія К. Ярошенка „Піонерія“ для дитячого фільму про роботу міських піонерів серед неорганізованої сільської дітвори. Фільм здійматимуть по селах навкруги Києва.

## „Небувалий похід“

Автор-оператор М. Кауфман виїхав в експедицію на 6 місяців по Україні для постави неірового „Небувалий похід“ про велетенські темпи будівництва машинерії для сільського господарства. У фільмі буде зазнято всі заводи, що виробляють сільгосп. машини так на терені України, як і в СРСР.

## „Мрійник“

Режисер Г. Рошаль ставить за сценарієм С. Рошаль та В. Строевої фільм „Мрійник“ про клясове перродження людини на тлі війни та революції. Оператор М. Бельський, художник І. Шпі-



нель. У фільмі грають: Ніна Лі, Зуський, М. Надемський, С. Петров, С. Свашенко, С. Шагайда.

## „На варті“

Режисер Павлов ставить великий документальний фільм про роботу та побут Червоної Армії. Оператор Д. Сода.

## „Людина й мавпа“

Режисер А. Вінницький з оператором А. Роною ставить великий науковий фільм, що трактує з марксівського погляду теорію еволюції видів. У фільмі запроваджено найновіші наукові дослідження в цій галузі. Консультують — Комуністична Академія та Інститут дарвінізму в Москві. Здіймання провадять у Сухумському розплідникові мавп.

## „Біле золото“

Режисер В. Сафронов, що закінчив з оператором П. Горбенком поставу виробничого фільму „Біле золото“ (цукор) ставить тепер великий фільм „Металюргія“, що покаже процеси виробництва по всіх великих мателюргійних підприємствах Рад. Союзу.

## „Перекоп“

Режисер І. Кавалеридзе за власним сценарієм ставить фільм „Перекоп“ про боротьбу на фронті індустріялізації. Оператор М. Топчій. Художник Г. Довженко,



Актори: О. Підлісна, І. Твердохліб, В. Красенко, С. Шагайда, В. Піддубний, М. Астаф'ев, Кадри індустріялізації зазнято на Донбасі.

## „Опустіть руку“.

На Одеській кіно фабриці режисер В. Строєва ставить фільм „Опустіть руку“ за сценарієм С. Вейтінга та Г. Рошаля.

Фільм присвячено пропаґанді нового виховання, боротьбі з биттям дітей та знущанням. Фільм аґітує за нову школу, колектив, розумну працю.

За сюжетом у фільмі буде зафіксовано великий карнавал – похорон різки. Для цього фабрика організує спеціяльні масові сцени на морі.

Безпосередню участь в поставі фільму бере одеський кабінет соціяльної педагогіки в особі голови кабінету проф. С. О. Лодинського.

В. Строєва — одна з нечисленних жінок-режисерів, що працює над своєю поставою, притягаючи до своєї роботи дітей опрацьовуючи питання дитячого та педагогічного фільму.

До початку своєї роботи в кіні вона написала сценарій „Господа Скотініни“ „Його превосходительство“, „Дві жінки“. В. Строєва працювала у Московському держ. педагогічному театрі.

Здіймає фільм оператор Я. Краєвський. Асистент — Маслюков. Художнє оформлення — художника Г. Довженка.

# РИКАХ СВІТУ

## Шофер—зірочка

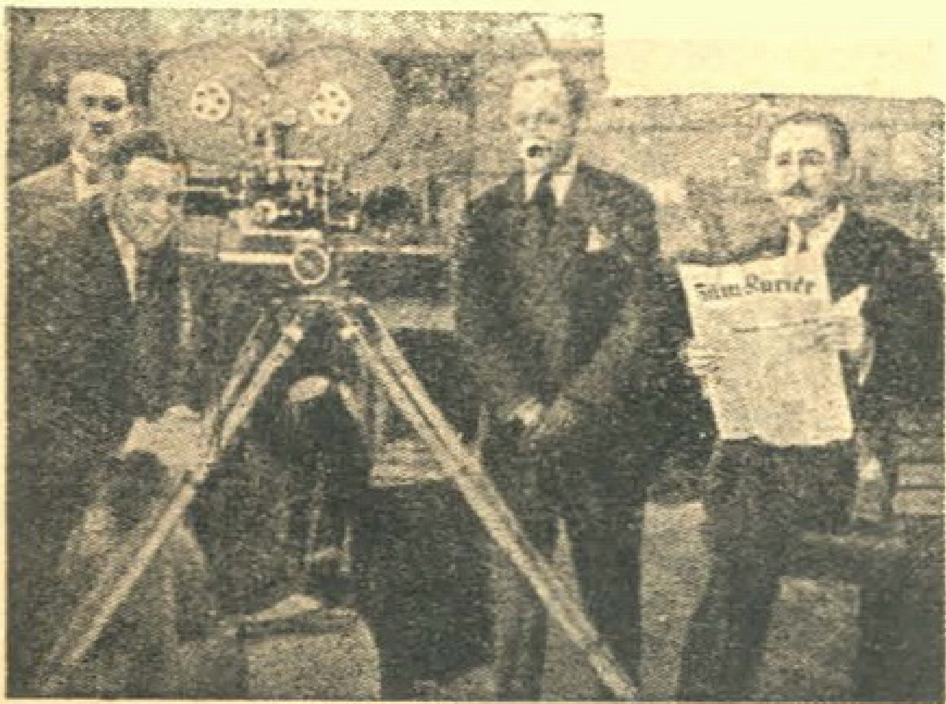
Френсис Бі, улюбленець американської публіки, має спеціяльне амплюа: він грає




у фільмах маленьких чемпіонів спорту. На фоті—він в ролі шофера.

## „Мій маленький татко"

Адольф Менжу — відомий американський кіно-актор, щойно повернувся до Голівуду з Парижу, де він фільмувався в тоновому фільмі „Мій маленький татко". Кажуть, що Менжу довго одмовлявся від цієї ролі, бо він говорить фран-



цузькою мовою з акцентом хоч з походження він француз. На фоті—підготовка до здіймання.

## Шлях до сорому

В Америці тепер взялися до виготовлення тонових фільмів чужими мовами, щоб забезпечити збут тонової продукції по неанглійських країнах.

Подаємо кадр з тонового фільму ні-



мецькою мовою, що його ставлять у Голівуді.

Фільм зветься „Шлях до сорому". Його прикрашує відома „зірка" Анна Мей Вонг.

## „Шлюб на зло".

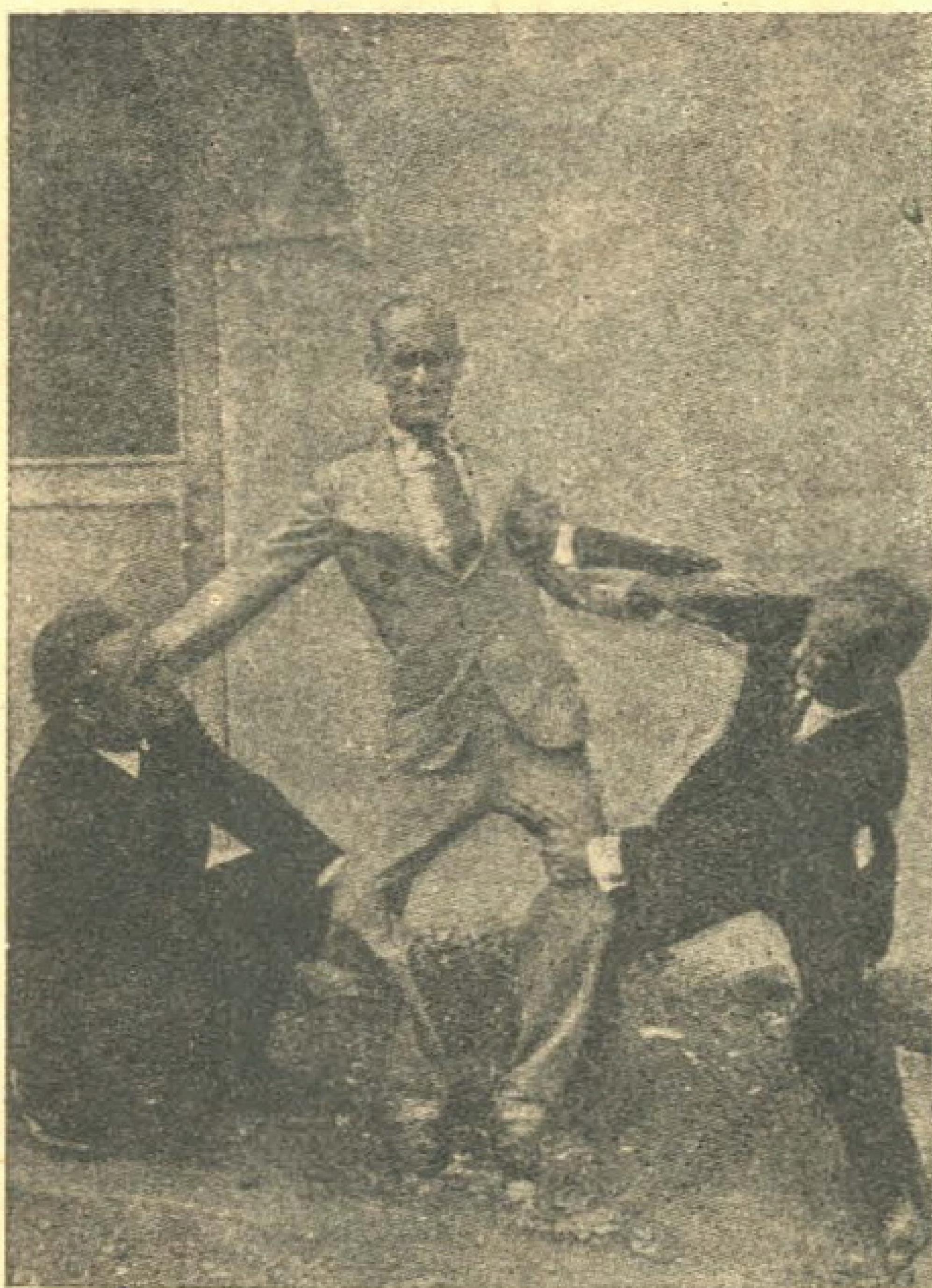
Так зветься новий фільм за участю славетного американського коміка Бестера Кітона.



На світлині подаємо оригінальну рекляму до цього фільму. Звичайній людині посажено на плечі велетенську голову Б. Кітона, зроблену з пап'є маше.

## Ковбой без коня

Щоб надати бідолашному хлопцеві, що



певне ніколи в житті не їздив верхи, вигляд справжнього ковбоя, режисер кривляють йому ноги (товариська послуга).

Такої гіркої долі зазнав артист Джек Глізон, що здіймається у фільмі „Волоцюги Бродвею" для фірми „Універсаль".

## Роблене здивовання

На американському кіні—обрії сходить нова зірка — комедійний автор Монті Волінс.

У нього надзвичайно виразне обличчя.

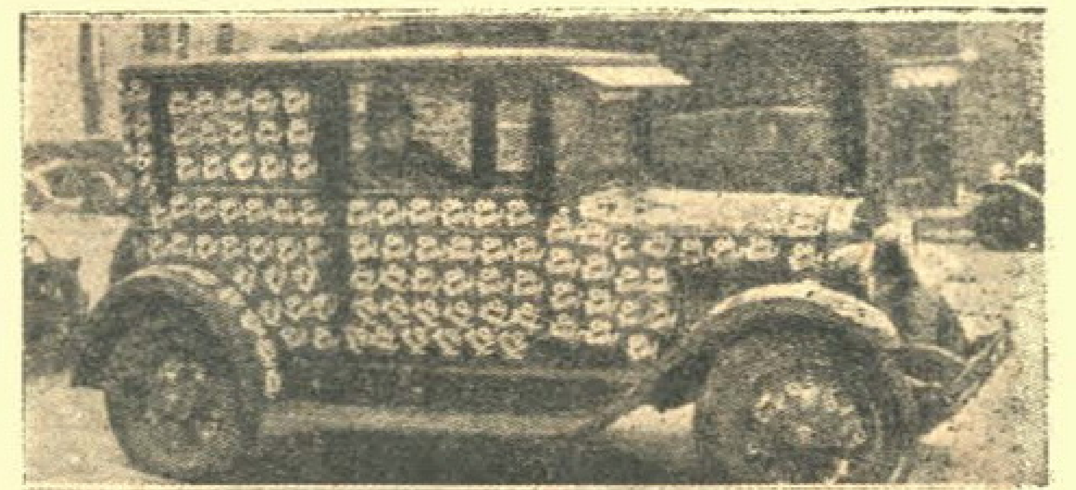


На фоті ми бачимо дуже здивовану людину. Це має визначати, що артист побачив щось дивне в своєму сірникові. Проте він горить цілком нормально.

## Зразок Американської реклями

Власник кіно-театру в Індіянополісі обліпив своє авто дрібненькими плякатиками з назвою фільму з наступної програми і їздив тим автомобілем щодня по справах.

Назва фільму добре намуляла очі городянам і кажуть, що театр зробив на тому фільмові рекордні збори.



Автомобіль, як бачимо, виглядає досить оригінально.

## Експедиція до Африки.

Німецька кіно-експедиція на чолі з Гулою Переферов та д-р-м Ф. Десгаймом знимає в глибинах Африки культур-фільм з життя решт дикунських племен, що збереглися там.

16

# ЧЕТВЕРТА ЧАСТИНА

(Кіно-стенограма).

Світло згасло. Стало тихо.
Стало темно. З вуст—ні пари.
Ціла заля ритмом диха,
Такти б'ють сердець удари.
Раптом скрипка й піяніно;
Титр на світлому екрані.
Соні, Шури, Лесі й Ніни,
Колі Миті, Сені й Вані
Прочитали напис хором
І застигли у мовчанці.
Попливли моря та гори,
І злочинці, і коханці...
Прострибало три частини,
До розв'язки діло близько—
Серце ниє в Лесі й Ніни,
Нахилився Сеня низько:
— Ой навже ж вона загине?
— А на глетчері так слизько:
— Скиньте шапку, нам не видко...
— Хоч-би він розбив ті грати...
— Ну й проклята ж цяя тітка.
... І не сила вже мовчати.
Загула вся заля стиха,
Далі більше й голосніше:
Зайкнув хтось, а хтось зачмихав,
Стихла скрипка. Вмерла тиша.
— Ну й грубий отой парнюха!
— Не Оскар ти,—просто липа!
— Ну ж надай каналлі духу...
— Пхе, шматок блатного типу!
— Гей, котися ковбасою,
Задаєшся на копійку...
— Гад! Пишається красою.
— Стоп. Дайош сюди Марійку.

**2 ряди:**
— Постій, постій, Марусю,
Це-ж тільки на картині...
— От я тобі клянуся,
Що бідненька загине...

**1 ряди:**
— Типаж, що правда, непоганий,
Змонтовано чудово.



— Це ж аксіома нині знана.
— Доба в мистецтві нова...
— Ну, кадр цей просто недоречний...
—І титри довгі дуже...
— Експерименти небезпечні...
— Німеччина, мій друже...

**2 ряди:**
— Яка вона виборна,
І страшно делікатна...
— Як він жагуче горне.
— Невже Оскар, обратно?

**3 ряди:**
— Та цілуй скоріш, собако!
— Митько, ти не виражайся.
— А тепер спечеш ти рака.
— Та ж тікай. Та ну ж, не гайся.

**Ложі:**
— Кохана, ще один разочок,
Я в ручку поцілую тільки...
Які у Вас таємні очі.
— Облиш, я загубила шпільку...

**На екрані:**
Кінець.

*Бульба.*



Київський Окрліт № 1506. „Київ-Друк" 1-ша фото-літо друкарня. Сінний майдан № 14. З. № 2165.—8.500. 16 стор.

## ВИ МОЖЕТЕ ПРИДБАТИ МИСТЕЦЬКУ КНИЖКУ З ПИТАНЬ КІНА, ТЕАТРУ ТОЩО

В ВИДАВНИЦТВІ — „УКРТЕАКІНОВИДАВ"

Для драмгуртків, робітничих та сільських клюбів видавництво має п'єси власного видання:

| | |
|---|---|
| ЛИСЕНКО | „Провал„ |
| НЕДОЛЯ | „Шахтарський гість" |
| КОВАЛЕНКО | „Нема викруту" |
| УСЕНКО | „Весела вечірка" |
| О. СТРУМЕНКО | „Колектив" |
| К. КОШЕВСЬКИЙ | „Хомути" |
| „ | „Голодні хутори" |
| „ | „Будні" |
| „ | „Записна книжка" |
| ЗАДОНСЬКИЙ | „Крутий пан" |
| БОЙЧЕНКО | „Глушина" |
| ГАРІН | „Глитайський ніж" |
| | та інші |

ВИМАГАЙТЕ ПО ВСІХ КІНО-ТЕАТРАХ, КЛЮБАХ НАШІ ВИДАННЯ • ВИМАГАЙТЕ КВИТКОВІ КНИЖКИ •

# ОБ'ЯВА

### З 1-ГО ЧЕРВНЯ 1930 р.

**Генеральне представництво по розповсюдженню літератури ТЕА-КІНО-ПЕЧАТІ НА УКРАЇНІ ПЕРЕХОДИТЬ ДО**

## ТЕА-КІНО-ВИДАВНИЦТВА

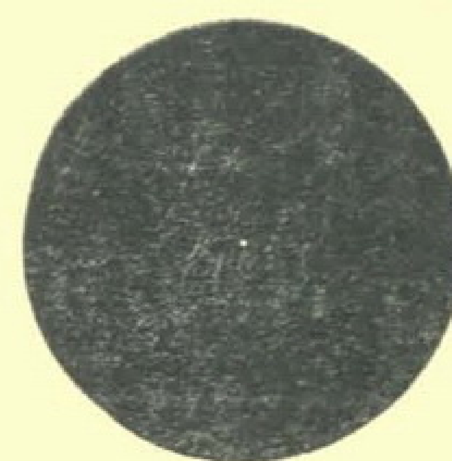
**З цього числа всі замовлення на цю літературу треба надсилати до УКРТЕАКІНОВИДАВУ (Київ, Бул. Шевченка, 12) або до наших представництв у Харкові, Дніпропетрівському, Одесі та Артемівську.**

УКРТЕАКІНОВИДАВ

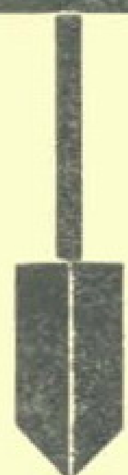
Ціна 15 коп.

# КІНО-КАЛЕНДАР

ВУФКУ



ЗАКІНЧЕНО
ПОСТАВУ Й
НЕЗАБАРОМ
ПІДУТЬ У
ПРОКАТ:



## СЕКРЕТ РАПІДА

сцен. МАЙСЬКОГО, реж. ДОЛИНА,
опер. ХИМЧЕНКО.

## СВІЙ ХЛОПЕЦЬ

реж. Л. ФРЕНКЕЛЬ.